

RAPORT

Z BADAŃ ANKIETOWYCH:

PANEL OBYWATELSKI DZIECI I MŁODZIEŻY
(PODIM)

WARSZAWA 2025

Projekt badawczy: NCN SONATA BIS 11 *Innowacje deliberatywne w Europie Środkowej i Wschodniej – Panaceum na demokrację w kryzysie? (DelibDemCEE)*
UMO-2021/42/E/HS5/00155

Project manager: dr hab. Paulina Pospieszna, prof. UAM
Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Cytowanie: Pospieszna, Paulina; Hoffmann, Marta; Zielińska, Ewa; Kędzia, Weronika; Szymaniak-Arnesen, Magni (2025). *Raport z badań ankietowych: Panel Obywatelski Dzieci i Młodzieży (PODIM)*. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Projekt NCN SONATA BIS 11, nr UMO-2021/42/E/HS5/00155.

ISBN 978-83-68190-32-8

Copyright: CC BY-NC-SA 4.0

Autorzy badań:

Zespół badawczy Demokratyczne Innowacje WNPiD UAM w składzie:
prof. Paulina Pospieszna – kierownik zespołu
dr Marta Hoffmann
Weronika Kędzia
Magni Szymaniak-Arnesen
dr Ewa Zielińska

Analiza danych i opracowanie raportu: dr Ewa Zielińska
Termin badań: marzec-kwiecień 2025

SPIS TREŚCI

PANEL OBYWATELSKI.....	4	OPINIE O UCZESTNIKACH PANELU – DEKLARACJE PRZED PANELEM	36
INFORMACJE O BADANIU	4	OPINIE O UCZESTNIKACH PANELU – DEKLARACJE PO PANELU	37
STRESZCZENIE NAJWAŻNIEJSZYCH WNIOSKÓW	5	OPINIE NA TEMAT PANELI OBYWATELSKICH JAKO NARZĘDZIA	39
OCENA RÓŻNYCH ASPEKTÓW PANELU OBYWATELSKIEGO DZIECI I MŁODZIEŻY	7	PODEJMOWANIE DECYZJI NA POZIOMIE OGÓLNOKRAJOWYM – OPINIE PRZED PANELEM	41
MOTYWACJA DO UDZIAŁU W PANELU	7	PODEJMOWANIE DECYZJI NA POZIOMIE OGÓLNOKRAJOWYM – OPINIE PO PANELU	42
NADZIEJE UCZESTNIKÓW PRZED PANELEM	9	PODEJMOWANIE DECYZJI NA POZIOMIE LOKALNYM – OPINIE PO PANELU	45
DOŚWIADCZENIA UCZESTNIKÓW PO PANELU I	10	ŻYCIE SPOŁECZNE I POLITYCZNE	47
OBAWY UCZESTNIKÓW PRZED PANELEM	12	AKTYWNOŚĆ W GRUPACH I ORGANIZACJACH	47
DOŚWIADCZENIA UCZESTNIKÓW PO PANELU II	13	GŁOSOWANIE W POPRZEDNICH WYBORACH	49
ISTOTNOŚĆ OMAWIANEGO TEMATU – DEKLARACJE PRZED I PO PANELU	15	GŁOSOWANIE W WYBORACH PREZYDENCKICH	50
POSTRZEGANIE WŁASNEJ WIEDZY PRZED I PO PANELU	17	STARTOWANIE W WYBORACH SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO	51
OCENA PRZYGOTOWANIA PANELU	18	STOSUNEK DO SPOŁECZEŃSTWA I PAŃSTWA PRZED PANELEM	52
OCENA HARMONOGRAMU PANELU	20	STOSUNEK DO SPOŁECZEŃSTWA I PAŃSTWA PO PANELU	53
OCENA DYSKUSJI PODCZAS PANELU	24	POGLĄDY POLITYCZNE UCZESTNIKÓW: OŚ LEWICA/PRAWICA	55
OCENA OSÓB PROWADZĄCYCH I EKSPERCKICH	26	POGLĄDY POLITYCZNE UCZESTNIKÓW: OŚ LIBERALNA / KONSERWATYWNA	57
OPINIE NA TEMAT REKRUTACJI DO PANELU	28	PROFIL DEMOGRAFICZNY	59
CHĘĆ UDZIAŁU W PANELU W PRZYSZŁOŚCI	31	STRUKTURA WIEKOWA	59
PANEL I INNE NARZĘDZIA WSPÓŁDECYDOWANIA	33	STRUKTURA PŁCI	61
ISTOTNOŚĆ ELEMENTÓW PANELU JAKO NARZĘDZIA – DEKLARACJE PRZED PANELEM	33	RODZAJ SZKOŁY	62
ISTOTNOŚĆ ELEMENTÓW PANELU JAKO NARZĘDZIA – DEKLARACJE PO PANELU	34	SYTUACJA ZAWODOWA UCZESTNIKÓW	63
		SYTUACJA MATERIALNA	64

Panel obywatelski

Panel obywatelski jest jedną z deliberatywnych metod konsultacji społecznych, opartą na zasadach reprezentatywności i losowości osób uczestniczących, sesjach edukacyjnych i dyskusji prowadzącej do wypracowania konsensusu (zob. raporty OECD pod hasłem 'citizens' assembly'). Panele obywatelskie na świecie organizowane są od lat 80-tych dwudziestego wieku, a w Polsce od 2016 r.

Panel Obywatelski Dzieci i Młodzieży to pierwszy w Polsce panel obywatelski dedykowany osobom młodym. Organizatorami wydarzenia były Fundacja Pole Dialogu i UNICEF Polska. Wsparciem merytorycznym i patronatem objęło go Ministerstwo Cyfryzacji. Panel obradował w okresie 15 marca – 13 kwietnia 2022 r.

Celem panelu było wypracowanie rekomendacji w odpowiedzi na pytanie:

Informacje o badaniu

Zespół Innowacje Demokratyczne pod kierownictwem prof. UAM, dr hab. Pauliny Pospiesznej z Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu od kilku lat przygląda się reprezentatywnym, losowym metodom konsultacji społecznych. Zakres badań obejmuje obserwacje procesów w Europie Środkowo-Wschodniej, wywiady pogłębione i ankietę z uczestnikami wydarzeń.

Podczas Panelu Obywatelskiego Dzieci i Młodzieży (PODIM) na temat bezpieczeństwa i dobrobytu psychicznego młodzieży w internecie przeprowadzono wśród jego uczestników i uczestniczek badania kwestionariuszowe. Ich celem było określenie zmian

„Internet jest częścią codziennego życia nas wszystkich – wspiera uczenie się, utrzymywanie relacji, rozwijanie zainteresowań. Czasem jednak w sieci zdarzają się sytuacje, które mogą być dla Ciebie lub Twoich znajomych nieprzyjemne czy nawet niebezpieczne. Jak zadbać o to, żeby Internet był miejscem, w którym każda osoba może się rozwijać oraz pewnie czuć? Gdybyś był/była odpowiedzialny/odpowiedzialna za uczynienie Internetu bezpieczniejszym dla młodych ludzi, co zrobiłbyś/robiłabyś, aby chronić siebie i swoich przyjaciół przed szkodliwymi treściami?”

W efekcie panelu wypracowano 33 rekomendacje, z czego 23 uzyskały poparcie panelu i zostały przekazane Ministerstwu Cyfryzacji.

w poglądach społeczno-politycznych przed (badanie Pre) oraz po (badanie Post) uczestnictwie w panelu obywatelskim. Dodatkowym wymiarem Badania Post była ewaluacja różnych aspektów PODIM. Badanie Pre przeprowadzono w dniu 15 marca 2025 r. podczas pierwszego dnia obrad PODIM. Udział wzięło 28 z 29 zarejestrowanych panelistów i panelistek. Badanie Post przeprowadzono w dniu 13 kwietnia 2025 r. Udział wzięło 27 z 29 zarejestrowanych panelistów i panelistek.

Prezentowany tu raport to zestawienie wszystkich pytań i odpowiedzi z obu badań.

Streszczenie najważniejszych wniosków

Na początek warto zaznaczyć, że ogólna ocena panelu jest bardzo wysoka. Uczestnictwo w panelu poprawiło postrzeganie własnych kompetencji do udziału w procesach decyzyjnych oraz postrzeganie narzędzi współdecydowania, wzmocniło zaufanie do innych ludzi oraz poprawiło wiarę w skuteczność demokratycznych procesów podejmowania decyzji. Chociaż są to wymiary, które zazwyczaj rosną wśród osób, które miały okazję deliberować podczas konsultacji społecznych, tak w wypadku PODIM są one znacząco wyższe. Przy porównaniu wyników obu badań, na plan pierwszy wysuwają się następujące wnioski dotyczące oceny panelu oraz zmian w poglądach społeczno-politycznych i opiniach na temat różnych form współdecydowania:

Ocena panelu

1. Niemal każdy aspekt przygotowania panelu został oceniony dobrze i bardzo dobrze, przez ponad 90% osób uczestniczących w badaniu, a w niektórych przypadkach takie oceny przyznawało nawet pełne 100% panelistów i panelistek. Pewnym wyjątkiem jest ocena cateringu, który spełnił oczekiwania tylko trochę więcej niż połowy osób.
2. Ponad 90% badanych oceniło rekrutację do panelu jako transparentną. Jednocześnie wysoka liczba osób popierała konieczność uwzględniania w panelu różnych typów szkół, mniejszości społecznych oraz większe otwarcie panelu – na wszystkich młodych ludzi w Polsce.
3. Jeśli chodzi o nadzieje, jakie uczestnicy wiązali z panelem, to wszystkie zostały spełnione. Niektóre pozytywne doświadczenia uznano nawet za obecne aż w 100%. Przy czym należy zaznaczyć, że największy wzrost

odnotowano w kategoriach: wpływu na decyzje władz oraz bycia przez nie usłyszonym. Jeśli zaś chodzi o obawy związane panelem, to większość z nich została rozwiana, a odsetek osób, które jednak doświadczyły pewnych niedogodności prawie nigdy nie przekroczył 10%. Nieznacznie mocniej wybrzmiało doświadczenie przejęcia dyskusji przez kilka elokwentnych osób. Należy jednak podkreślić, że ta obawa (Badanie Pre) w porównaniu do realnych doświadczeń (Badanie Post) najbardziej straciła na wartości.

Panel i inne narzędzia współdecydowania

4. Ponad 4/5 badanych oceniło każdą cechę panelu jako ważną, przy czym największy wzrost względem pierwszego badania odnotować można w przypadku losowania, warstwowania oraz wpływu panelu na decyzje władz.
5. Wiara w moc podejmowania sprawiedliwych decyzji przez osoby biorące udział w panelu wzrosła, podobnie jak zaufanie do ich kompetencji i wiedzy. W stanowczej większości nie zgadzano się z poglądem jakoby osoby biorące w panelach przedkładały własny interes nad dobro wspólne.

Życie społeczno-polityczne

6. Połowa osób uczestniczących w badaniu nie bierze udziału w żadnych aktywnościach o charakterze społecznym lub politycznym. Natomiast najchętniej podejmowaną formą działalności społecznej jest wolontariat, aktywność sportowa oraz przekazanie darowizny pieniężnej.

7. Zdecydowana większość badanych nie miała praw wyborczych w momencie wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2024 roku oraz odbywających się w tym samym roku wyborów samorządowych. Spośród osób mających prawa w obu przypadkach głosowała 1/5. W przypadku wyborów do Samorządu Szkolnego głosowało 2/3 badanych, przy czym około 15% osób zadeklarowało brak prawa do oddania głosu. Jednocześnie niemal 90% deklarowało, że odda głos w nadchodzących wyborach prezydenckich i podobnie niespełna 90% chciałoby oddać, gdyby miało wtedy prawa wyborcze.
8. Podczas badania post factum odnotować można pozytywny wzrost we wszystkich kategoriach dotyczących zaufania społecznego i politycznego oraz wiary w demokrację, w porównaniu do Badania Pre. Przy czym niemal w każdym przypadku ta ocena wzrosła znacznie, niekiedy wielokrotnie. Podobnie wzrosło, szczególnie na poziomie ogólnokrajowym, zaufanie do demokratycznych form decydowania takich jak wybory powszechne, referenda oraz panele obywatelskie.

9. Poglądy uczestników nie mogą zostać jednoznacznie skategoryzowane na skali lewica – prawica lub liberalizm-konserwatyzm. Chociaż nieznacznie wzrosła liczba osób deklarujących poglądy lewicowe, to jednocześnie spadł odsetek osób deklarujących poglądy liberalne oraz utrzymał się bardzo wysoki odsetek osób odmawiających odpowiedzi na ten zestaw pytań.

Profil demograficzny

10. Struktura demograficzna osób uczestniczących nieznacznie zmieniła się: zanotować można odpływ kobiet, osób reprezentujących technika oraz niepodejmujących w ogóle odpłatnej pracy. Wzrosła liczba osób odmawiających odpowiedzi na pytanie o rok urodzenia. Jednocześnie spadł udział procentowy osób oceniających sytuację swojego gospodarstwa domowego jako trudną lub jako bardzo komfortową, na rzecz wartości bliższych przeciętnej tj. osób oceniających swoją sytuację jako komfortową oraz wystarczającą.

Ocena różnych aspektów Panelu Obywatelskiego Dzieci i Młodzieży

Motywacja do udziału w panelu

Pytanie ankiety: **Dlaczego zdecydowałeś/łaś się na udział w Panelu Obywatelskim? Wskaż, jak ważny był dla Ciebie każdy z wymienionych powodów.**

Numer pytania: Pre_P1

Motywacje do udziału w panelu	Zdecydowanie ważne	Raczej ważne	Ani ważne, ani nieważne	Raczej nieważne	Zdecydowanie nieważne
Z ciekawości	1 (3,6%)	0 (0,0%)	4 (14,3%)	12 (42,9%)	11 (39,3%)
Ze względu na chęć zwiększenia mojej wiedzy i umiejętności	0 (0,0%)	1 (3,6%)	6 (21,4%)	13 (46,4%)	8 (28,6%)
Bo jest to ważne dla lokalnej demokracji	3 (10,7%)	3 (10,7%)	14 (50,0%)	5 (17,9%)	3 (10,7%)
Bo lubię spotykać się i wymieniać poglądami z innymi	2 (7,1%)	3 (10,7%)	8 (28,6%)	8 (28,6%)	7 (25,0%)
Bo chcę, aby moje opinie zostały uwzględnione w tworzeniu ogólnokrajowej polityki	2 (7,1%)	3 (10,7%)	9 (32,1%)	8 (28,6%)	6 (21,4%)
Ponieważ tematy związane z panelem są dla mnie bardzo ważne	2 (7,1%)	3 (10,7%)	12 (42,9%)	8 (28,6%)	3 (10,7%)
Ze względu na wynagrodzenie finansowe	1 (3,6%)	5 (17,9%)	7 (25,0%)	8 (28,6%)	7 (25,0%)

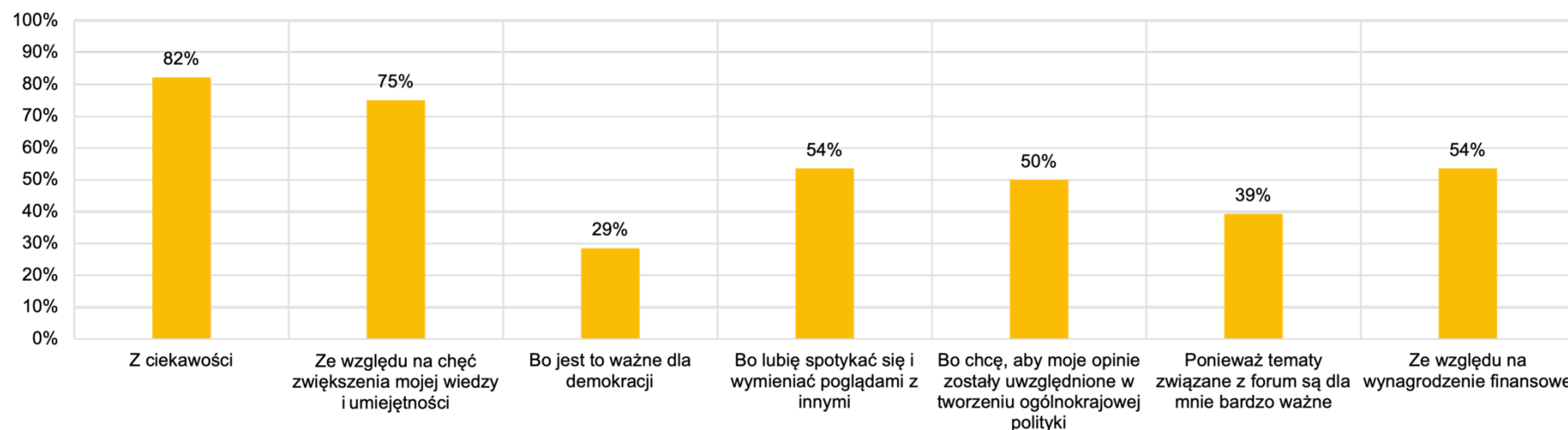
Inne powody wskazane przez respondentów (pisownia oryginalna):

- ☐ "Zainteresowanie tematem panelu"

PRE_P1

Dlaczego zdecydowałeś/łaś się na udział w Panelu Obywatelskim? Wskaż, jak ważny był dla Ciebie każdy z wymienionych powodów

WAŻNY + RACZEJ WAŻNY

Najwięcej osób zdecydowało się wziąć udział w panelu „Z ciekawości” oraz „Chęci zwiększenia własnej wiedzy i umiejętności” – kolejno 82% i 75% wskazało te powody jako ważne i raczej ważne. Poparcie rządu 54% uzyskały powody „Bo lubię spotykać się i wymieniać poglądami z innymi” oraz „Ze względu na wynagrodzenie finansowe”. Podobną liczbę wskazań, to jest 50%, uzyskała odpowiedź: „Bo chcę, aby moje opinie zostały uwzględnione w tworzeniu ogólnokrajowej polityki”. Odpowiedź: „Ponieważ tematy związane z panelem są dla mnie bardzo ważne” wybrało 39% osób. Odpowiedź „Bo jest to ważne dla demokracji” uzyskała natomiast jedynie 29% wskazań.

Nadzieje uczestników przed panelem

Pytanie ankiety: **Jakie są Twoje nadzieje związane z udziałem w panelu? Zaznacz, w jakim stopniu zgadzasz się z następującymi oczekiwaniami:**

Numer pytania: Pre_P2

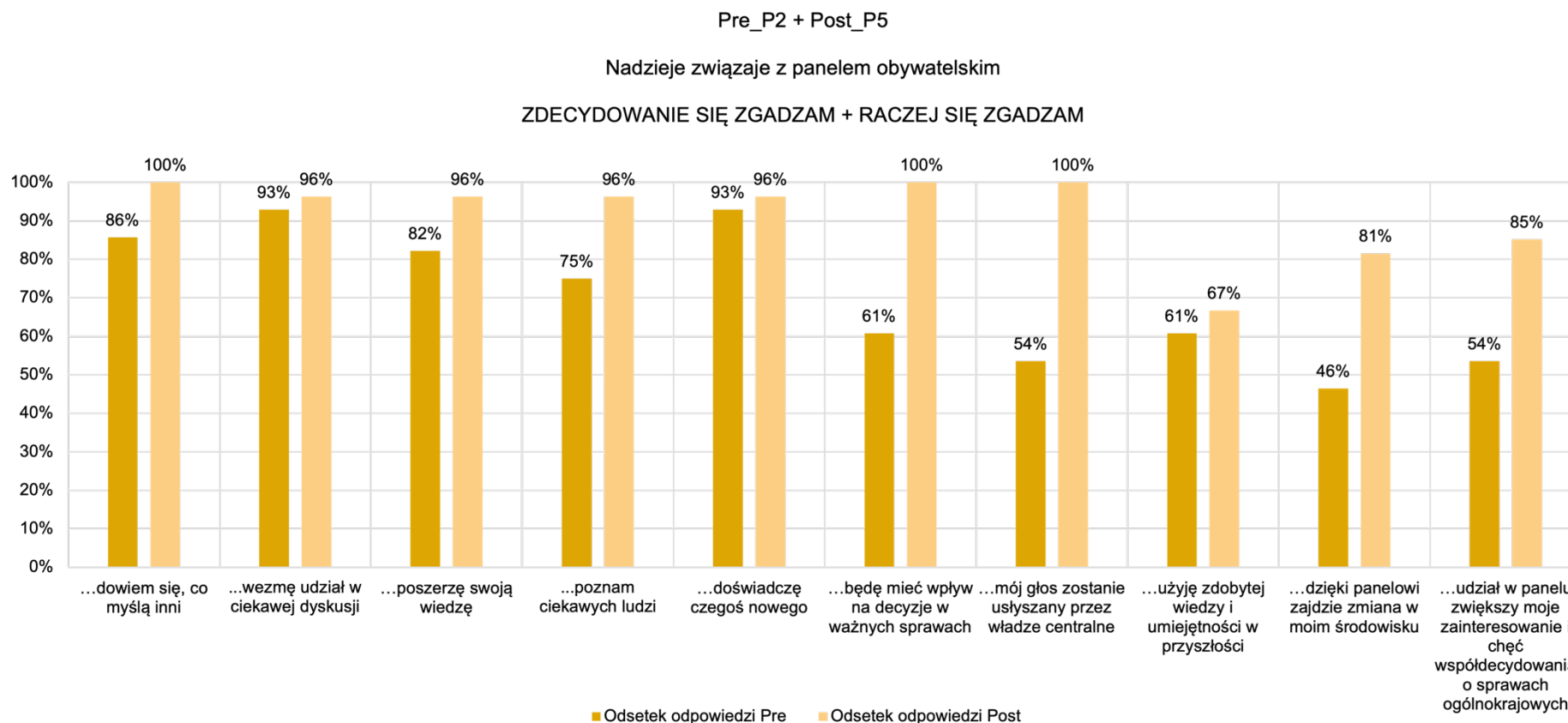
Nadzieje uczestników przed panelem	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
...dowiem się, co myślą inni	10 (35,7%)	14 (50,0%)	2 (7,1%)	1 (3,6%)	0 (0,0%)
...wezmę udział w ciekawej dyskusji	13 (46,4%)	13 (46,4%)	3 (10,7%)	1 (3,6%)	2 (7,1%)
...poszerzę swoją wiedzę	15 (53,6%)	8 (28,6%)	2 (7,1%)	1 (3,6%)	2 (7,1%)
...poznam ciekawych ludzi	13 (46,4%)	8 (28,6%)	3 (10,7%)	1 (3,6%)	2 (7,1%)
...doświadczyć czegoś nowego	17 (60,7%)	9 (32,1%)	1 (3,6%)	1 (3,6%)	0 (0,0%)
...będę mieć wpływ na decyzje w ważnych sprawach	4 (14,3%)	13 (46,4%)	7 (25,0%)	3 (10,7%)	0 (0,0%)
...mój głos zostanie usłyszany przez władze centralne	4 (14,3%)	11 (39,3%)	7 (25,0%)	4 (14,3%)	1 (3,6%)
...użyję zdobytej wiedzy i umiejętności w przyszłości	13 (46,4%)	4 (14,3%)	6 (21,4%)	3 (10,7%)	2 (7,1%)
...dzięki panelowi zajdzie zmiana w moim środowisku	7 (25,0%)	6 (21,4%)	10 (35,7%)	3 (10,7%)	2 (7,1%)
...udział w panelu zwiększy moje zainteresowanie i chęć współdecydowania o sprawach ogólnokrajowych	6 (21,4%)	9 (32,1%)	9 (32,1%)	1 (3,6%)	3 (10,7%)

Doświadczenia uczestników po panelu I

Pytanie w ankiecie: **W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami?**

Numer pytania: Post_P5

Doświadczenia uczestników po panelu	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
Dowiedziałem/am się, co myślą inni.	19 (70,4%)	8 (29,6%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Wziąłem/am udział w ciekawej dyskusji.	23 (85,2%)	3 (11,1%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Poszerzyłem/am swoją wiedzę.	23 (85,2%)	3 (11,1%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Poznałem/am ciekawych ludzi.	24 (88,9%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Doświadczyłem/am czegoś nowego.	25 (92,6%)	1 (3,7%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Miałem/am wpływ na decyzje w ważnych sprawach.	18 (66,7%)	9 (33,3%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Poczułem/am, że mój głos został usłyszany przez władze centralne.	18 (66,7%)	9 (33,3%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Planuję użyć zdobytej wiedzy i umiejętności w przyszłości.	14 (51,9%)	4 (14,8%)	8 (29,6%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)
Uważam, że dzięki panelowi w moim środowisku zajdzie zmiana.	14 (51,9%)	8 (29,6%)	3 (11,1%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)
Udział w panelu zwiększył moje zainteresowanie i chęć współdecydowania o sprawach ogólnokrajowych.	15 (55,6%)	8 (29,6%)	2 (7,4%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)

Czy oczekiwania dotyczące panelu spełniły się? W większości przypadków tak. Trzy nadzieje związane z uczestnictwem w panelu („dowiem się co myślą inni”, „będę mieć wpływ na decyzje w ważnych sprawach oraz „mój głos zostanie usłyszany przez władze centralne”) za spełnione uznało 100% osób uczestniczących. Prawie wszyscy (96%) również za spełnione uznali nadzieje: „poszerzę swoją wiedzę”, „wezmę udział w ciekawej dyskusji”, „poznam ciekawych ludzi”, „doświadczę czegoś nowego”. Najmniej osób uznało, że „użyję zdobytej wiedzy w przyszłości” i w tym wypadku poziom potwierdzenia tego poczucia niemal nie zmienił się przed i po panelu.

Obawy uczestników przed panelem

Pytanie ankiety: **Jakie są Twoje obawy związane z udziałem w panelu? Zaznacz, w jakim stopniu zgadzasz się z następującymi obawami:**

Numer pytania: Pre_P3

Obawy uczestników przed panelem	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
...będzie to dla mnie zbyt skomplikowane	3 (10,7%)	5 (17,9%)	5 (17,9%)	10 (35,7%)	5 (17,9%)
...będzie nudno	2 (7,1%)	2 (7,1%)	4 (14,3%)	14 (50,0%)	6 (21,4%)
...dyskusja będzie nierzetelna – informacje od ekspertów będą stronnicze	1 (3,6%)	1 (3,6%)	12 (42,9%)	9 (32,1%)	5 (17,9%)
...będzie nieprzyjemnie, np. pojawią się kłótnie lub brak zrozumienia	1 (3,6%)	4 (14,3%)	6 (21,4%)	8 (28,6%)	9 (32,1%)
...dyskusja będzie przejęta przez kilka najbardziej elokwentnych osób	5 (17,9%)	7 (25,0%)	7 (25,0%)	8 (28,6%)	1 (3,6%)
...będę musiał/a publicznie przedstawiać swoje poglądy	5 (17,9%)	5 (17,9%)	7 (25,0%)	8 (28,6%)	3 (10,7%)
...panel nie przełoży się na praktyczne działania i decyzje – nic z tego nie wyniknie	1 (3,6%)	4 (14,3%)	9 (32,1%)	9 (32,1%)	5 (17,9%)
...będzie dla mnie zbyt intensywnie	2 (7,1%)	4 (14,3%)	6 (21,4%)	9 (32,1%)	6 (21,4%)

Doświadczenia uczestników po panelu II

Pytanie w ankiecie: **W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami?**

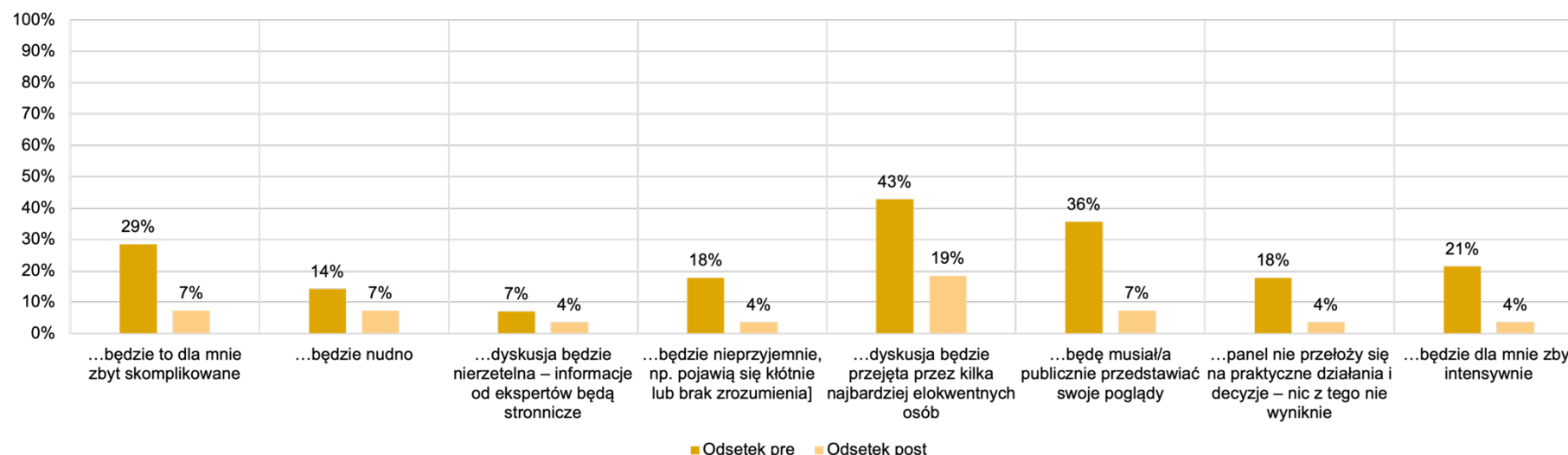
Numer pytania: Post_P6

Doświadczenia uczestników po panelu	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
Panel był dla mnie zbyt skomplikowany	1 (3,7%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	10 (37,0%)	15 (55,6%)
W trakcie panelu często czułem/am się znudzony/a	1 (3,7%)	1 (3,7%)	4 (14,8%)	11 (40,7%)	10 (37,0%)
Dyskusja w trakcie panelu była nierzetelna – informacje od ekspertów były stronnicze	1 (3,7%)	0 (0,0%)	2 (7,4%)	7 (25,9%)	17 (63,0%)
W trakcie panelu panowała zła atmosfera – np. kłótnie, brak zrozumienia	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1 (3,7%)	25 (92,6%)
Dyskusja podczas panelu została przejęta przez kilka najbardziej elokwentnych osób	3 (11,1%)	2 (7,4%)	7 (25,9%)	5 (18,5%)	10 (37,0%)
W trakcie panelu czułem/am się zmuszony/a do publicznego przedstawiania swoich poglądów	1 (3,7%)	1 (3,7%)	2 (7,4%)	7 (25,9%)	15 (55,6%)
Myślę, że panel nie przełoży się na praktyczne działania i decyzje – nic z tego nie wyniknie	1 (3,7%)	0 (0,0%)	2 (7,4%)	6 (22,2%)	18 (66,7%)
Udział w panelu był dla mnie zbyt intensywny	1 (3,7%)	0 (0,0%)	2 (7,4%)	6 (22,2%)	18 (66,7%)

Pre_P3 + Post_P6

Obawy związane z panelem obywatelskim

ZDECYDOWANIE SIĘ ZGADZAM + RACZEJ SIĘ ZGADZAM

Jeśli chodzi o obawy związane z panelem, to większość z nich została rozwiana, a odsetek osób, które jednak doświadczyły pewnych niedogodności prawie nigdy nie przekroczył 10%. Najmocniej wybrzmiało doświadczenie przejęcia dyskusji przez kilka elokwentnych osób (obawiała się tego niemal połowa osób biorących udział w Badaniu Pre i takie doświadczenie deklarowało 19% uczestników Badania Post). Należy jednak podkreślić, że ta obawa (Badanie Pre) w porównaniu do realnych doświadczeń (Badanie Post) najbardziej straciła na wartości. Obawiano się również publicznego przedstawiania własnych poglądów (36%, spadek do 7% po panelu), skomplikowania panelu (29% Pre do 7% Post), intensywności pracy podczas panelu (21% Pre do 4% Post), tego, że panel nie przełoży się na praktyczne działania i decyzje oraz że będzie nieprzyjemnie ze względu na kłótnie (w obu przypadkach spadek z 18% do 4%). Nudy spodziewało się 14%, a doświadczyło jej 7% osób uczestniczących w badaniu. Najmniej obawiano się stronniczości ekspertów (7%) i tylko 4% wskazało na takie doświadczenie.

Istotność omawianego tematu – deklaracje przed i po panelu

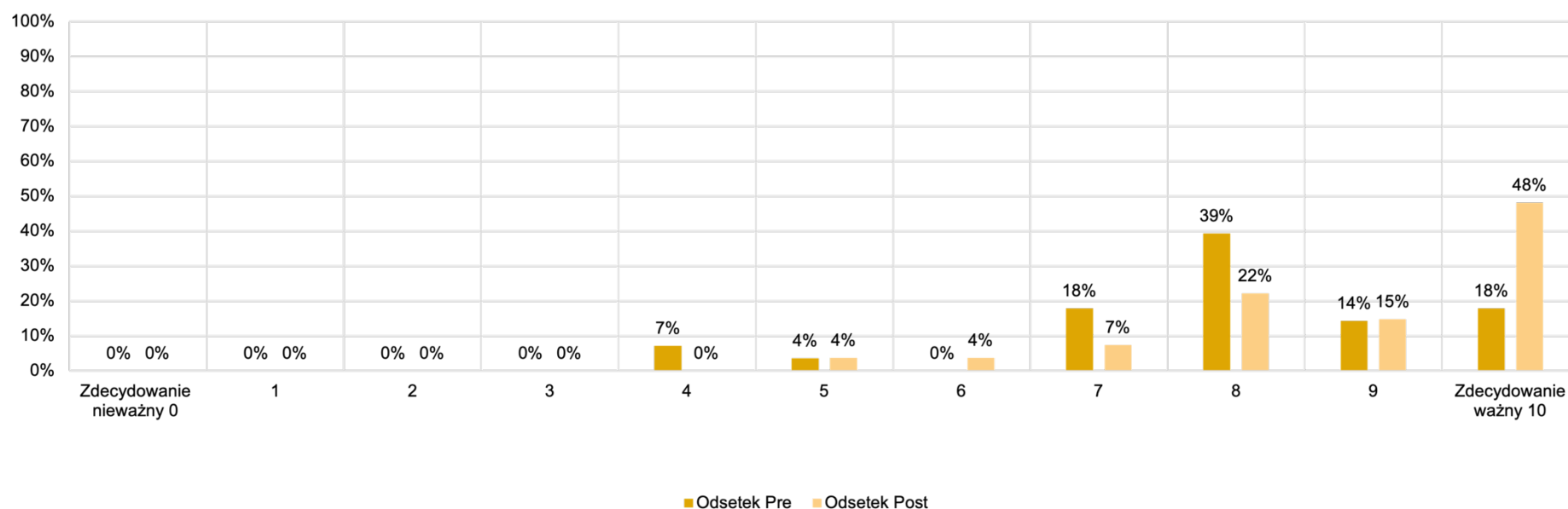
Pytanie ankiety: **Jak ważny jest według Ciebie temat bezpieczeństwa i dobrobytu psychicznego młodzieży w Internecie?**

Numer pytania: Pre_P12, Post_P13

Istotność tematu	Liczba Pre	Odsetek Pre	Liczba Post	Odsetek Post
0 - Zupełnie nieważny	0	0%	0	0%
1	0	0%	0	0%
2	0	0%	0	0%
3	0	0%	0	0%
4	2	7%	0	0%
5	1	4%	1	4%
6	0	0%	1	4%
7	5	18%	2	7%
8	11	39%	6	22%
9	4	14%	4	15%
10- Zdecydowanie ważny	5	18%	13	48%

Pre_12 + Post_P13

Jak ważny jest według Ciebie temat bezpieczeństwa i dobrobytu psychicznego młodzieży w Internecie?

Chociaż nawet przed panelem deklarowano, że temat bezpieczeństwa i dobrobytu psychicznego młodzieży w Internecie jest ważny – w 10 stopniowej skali, gdzie 0 oznacza zupełnie nieważny, a 10 zdecydowanie ważny, łącznie 57% osób wybrało opcje 7 i 8, a 32% opcje 9 i 10, to po panelu ważność tego tematu jeszcze wzrosła – łącznie niemal 2/3 badanych wybrała opcje 9 i 10 na skali ważności, a opcje 7 i 8 wskazało 29%.

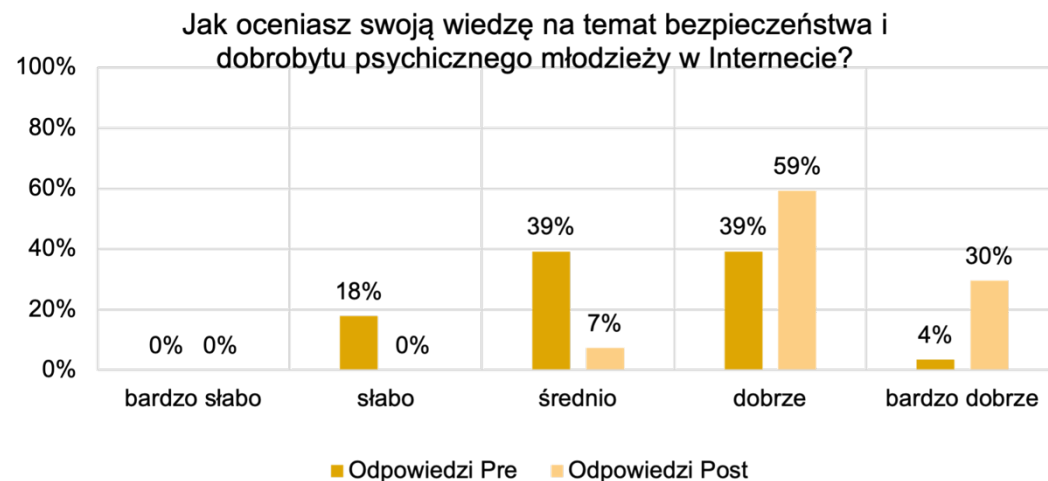
Postrzeganie własnej wiedzy przed i po panelu

Pytanie ankiety: **Jak oceniasz swoją wiedzę na temat bezpieczeństwa i dobrobytu psychicznego młodzieży w Internecie?**

Numer pytania: Pre_P4, Post_P9

	Bardzo słabo	Słabo	Średnio	Dobrze	Bardzo dobrze
Odpowiedzi Pre	0 (0,0%)	5 (17,9%)	11 (39,3%)	11 (39,3%)	1 (3,6%)
Odpowiedzi Post	0 (0,0%)	0 (0,0%)	2 (7,4%)	16 (59,3%)	8 (29,6%)

Pre_P4 + Post_P9

Przed panelem łącznie 57% badanych oceniało poziom swojej wiedzy na temat bezpieczeństwa i dobrobytu psychicznego młodzieży w Internecie słabo i średnio a 43% dobrze i bardzo dobrze. Po panelu ten stosunek wynosił 7% do 89%.

Ocena przygotowania organizacyjnego panelu

Pytanie ankiety: **Jak oceniasz przygotowanie organizacyjne panelu pod następującymi względami?**

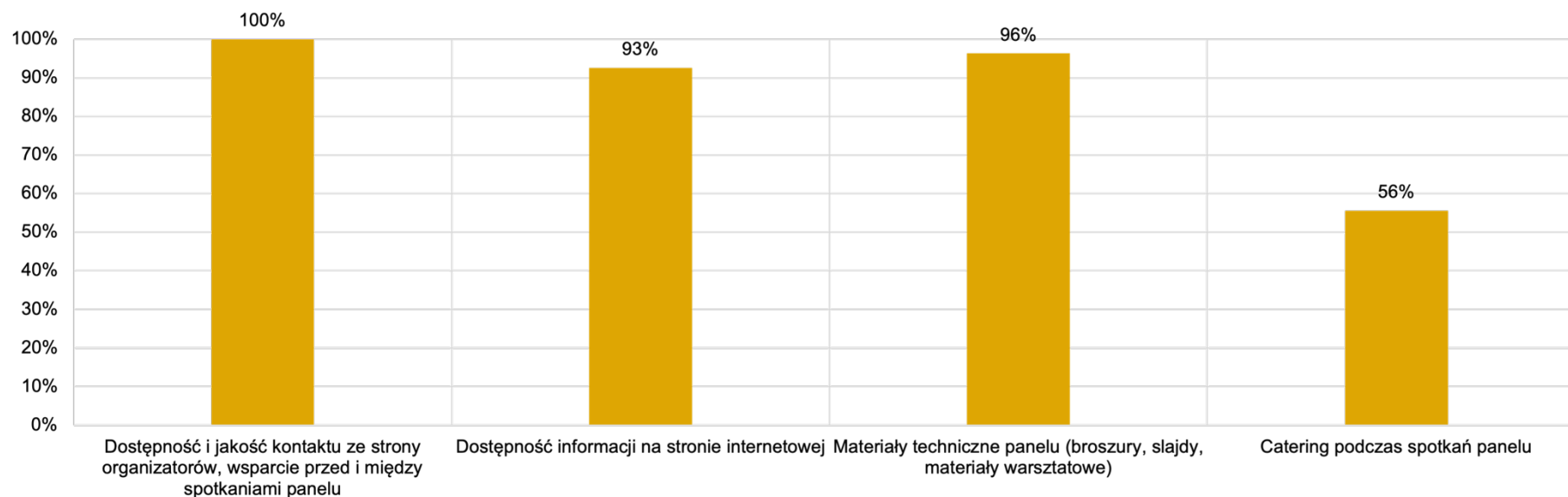
Numer pytania: Post_P1

Ocena przygotowania organizacyjnego panelu	Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Źle	Bardzo źle
Dostępność i jakość kontaktu ze strony organizatorów, wsparcie przed i między spotkaniami panelu	21 (77,8%)	6 (22,2%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Dostępność informacji na stronie internetowej	13 (48,1%)	12 (44,4%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Materiały techniczne panelu (broszury, slajdy, materiały warsztatowe)	21 (77,8%)	5 (18,5%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Catering podczas spotkań panelu	8 (29,6%)	7 (25,9%)	7 (25,9%)	4 (14,8%)	1 (3,7%)

Post_P1

Jak oceniasz przygotowanie organizacyjne panelu pod następującymi względami?

BARDZO DOBRZE + DOBRZE

Dostępność i jakość kontaktu ze strony organizatorów, wsparcie przed i między spotkaniami panelu 100% osób uczestniczących w badaniu oceniło dobrze i bardzo dobrze. Dostępność informacji na stronie internetowej tak samo oceniło 93% badanych a materiały techniczne panelu (broszury, slajdy, materiały warsztatowe) 96%. Najniższa liczba respondentów (56%) oceniła w ten sam sposób catering podczas spotkań panelu.

Ocena harmonogramu panelu

Pytanie ankiety: **Jak oceniasz harmonogram panelu pod następującymi względami?**

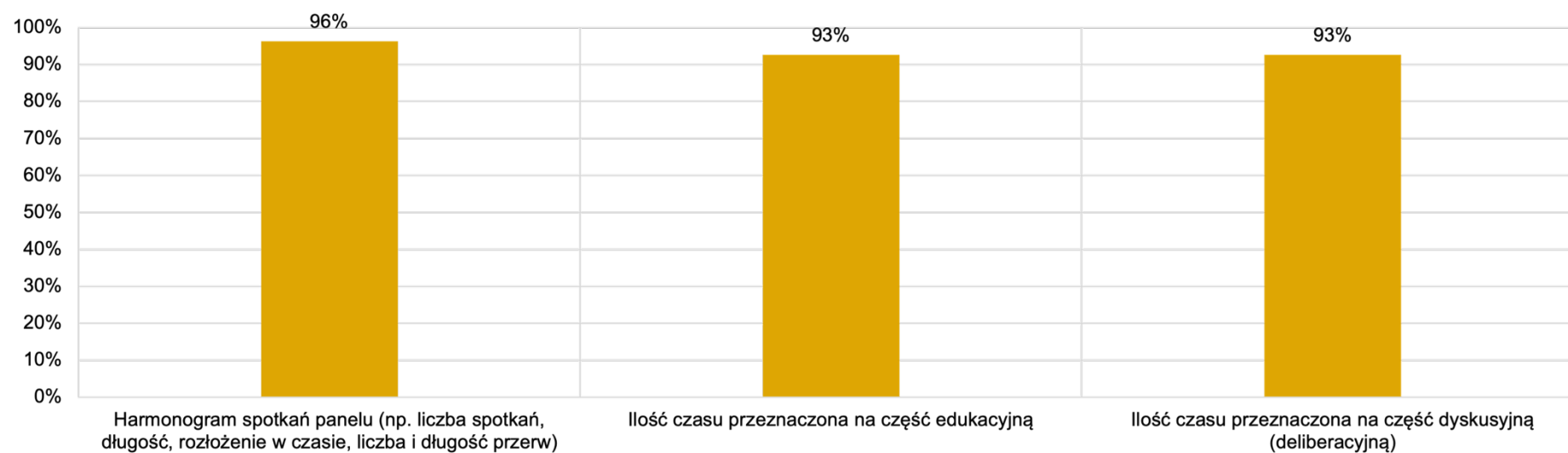
Numer pytania: Post_P2

Ocena harmonogramu panelu	Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Źle	Bardzo źle
Harmonogram spotkań panelu (np. liczba spotkań, długość, rozłożenie w czasie, liczba i długość przerw)	17 (63,0%)	9 (33,3%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Ilość czasu przeznaczona na część edukacyjną	10 (37,0%)	15 (55,6%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Ilość czasu przeznaczona na część dyskusyjną (deliberacyjną)	14 (51,9%)	11 (40,7%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)

Post_P2

Jak oceniasz harmonogram panelu pod następującymi względami?

BARDZO DOBRZE + DOBRZE

Ogólny harmonogram panelu, ilość czasu przeznaczonego na część edukacyjną oraz ilość czasu przeznaczonego na część deliberacyjną dobrze i bardzo dobrze oceniło kolejno 96%, 93% i 93% osób uczestniczących w badaniu

Ocena przygotowania merytorycznego panelu

Pytanie ankiety: **Jak oceniasz przygotowanie merytoryczne panelu pod następującymi względami?**

Numer pytania: Post_P3

Ocena przygotowania merytorycznego panelu	Bardzo dobrze	Dobrze	Średnio	Źle	Bardzo źle
Czytelność celów panelu	19 (70,4%)	6 (22,2%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Sensowność programu panelu	23 (85,2%)	2 (7,4%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Jakość wystąpień i prezentacji eksperckich	16 (59,3%)	10 (37,0%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Jakość wystąpień i prezentacji stron	18 (66,7%)	8 (29,6%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Jakość pracy moderatorów i facylitatorów	23 (85,2%)	3 (11,1%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Sposobu prowadzenia spotkań	24 (88,9%)	2 (7,4%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)

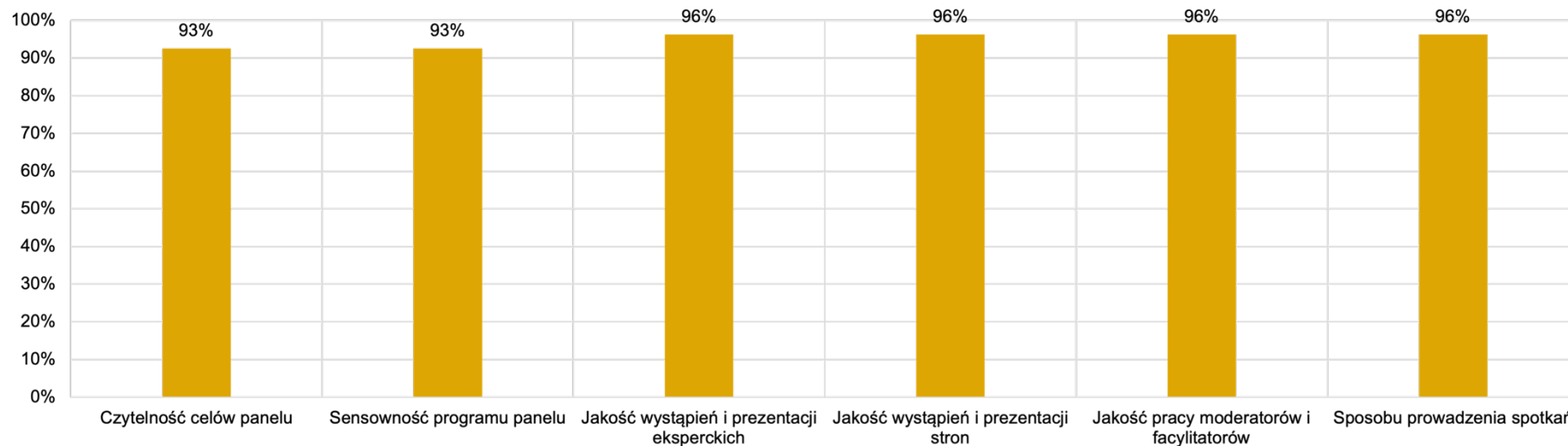
Pytanie ankiety (Post_P4): Jeśli masz jakieś przemyślenia lub sugestie dotyczące organizacji panelu, opisz je niżej (pisownia oryginalna):

- ☐ „Wszystkoo super mega kochana kadra!!!!”
- ☐ „Żeby było więcej reklam o zwierzakach i dinozaurach jak reklamują płatki”

Post_P3

Jak oceniasz przygotowanie merytoryczne panelu pod następującymi względami?

BARDZO DOBRZE + DOBRZE

Czytelność celów panelu i sensowność programu panelu 93% osób uczestniczących w badaniu oceniło dobrze i bardzo dobrze. Jakość wystąpień i prezentacji eksperckich, jakość wystąpień i prezentacji stron, jakość pracy moderatorów i facylitatorów oraz sposób prowadzenia spotkań w ten sam sposób oceniło w każdym przypadku 96% badanych.

Ocena dyskusji podczas panelu

Pytanie ankiety: **Pomyśl teraz o dyskusjach grupowych podczas panelu. W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami:**

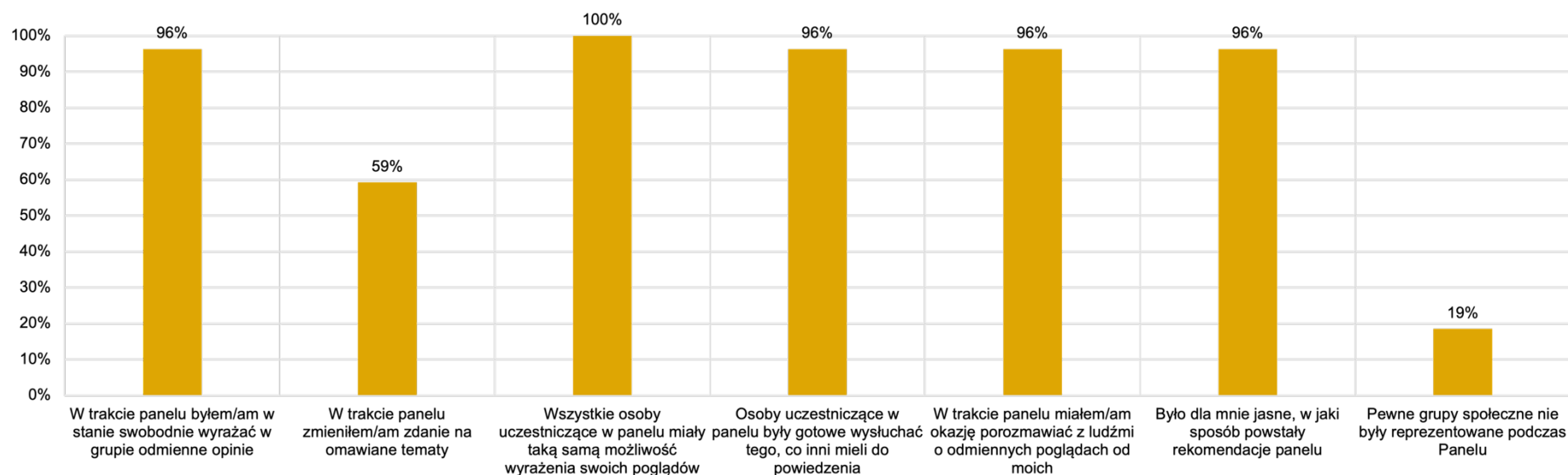
Numer pytania: Post_P7

Ocena dyskusji podczas panelu	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
W trakcie panelu byłem/am w stanie swobodnie wyrażać w grupie odmienne opinie	20 (74,1%)	6 (22,2%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
W trakcie panelu zmieniłem/am zdanie na omawiane tematy	7 (25,9%)	9 (33,3%)	9 (33,3%)	1 (3,7%)	1 (3,7%)
Wszystkie osoby uczestniczące w panelu miały taką samą możliwość wyrażenia swoich poglądów	20 (74,1%)	7 (25,9%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Osoby uczestniczące w panelu były gotowe wysłuchać tego, co inni mieli do powiedzenia	22 (81,5%)	4 (14,8%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
W trakcie panelu miałem/am okazję porozmawiać z ludźmi o odmiennych poglądach od moich	21 (77,8%)	5 (18,5%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Było dla mnie jasne, w jaki sposób powstały rekomendacje panelu	18 (66,7%)	8 (29,6%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Pewne grupy społeczne nie były reprezentowane podczas panelu	3 (11,1%)	2 (7,4%)	12 (44,4%)	4 (14,8%)	6 (22,2%)

Post_P7

Pomyśl teraz o dyskusjach grupowych podczas panelu. W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami:

ZDECYDOWANIE SIĘ ZGADZAM + RACZEJ SIĘ ZGADZAM

100% badanych uznało, że wszystkie osoby uczestniczące w panelu miały taką samą możliwość wyrażenia swoich poglądów. Po 96% zgodziło się, że kolejno: „Osoby uczestniczące w panelu były gotowe wysłuchać tego, co inni mieli do powiedzenia”, „W trakcie panelu miałem/am okazję porozmawiać z ludźmi o odmiennych poglądach od moich”, „Było dla mnie jasne, w jaki sposób powstały rekomendacje panelu” oraz „W trakcie panelu byłem/am w stanie swobodnie wyrażać w grupie odmienne opinie”. 59% respondentów uznało, że podczas panelu zmieniło zdanie na omawiane tematy. Niemal 1/5 badanych uznała natomiast, że pewne grupy społeczne nie były reprezentowane podczas panelu.

Ocena osób prowadzących i eksperckich

Pytanie ankiety: **Pomyśl teraz o ekspertach, facylitatorach i moderatorach panelu. W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami:**

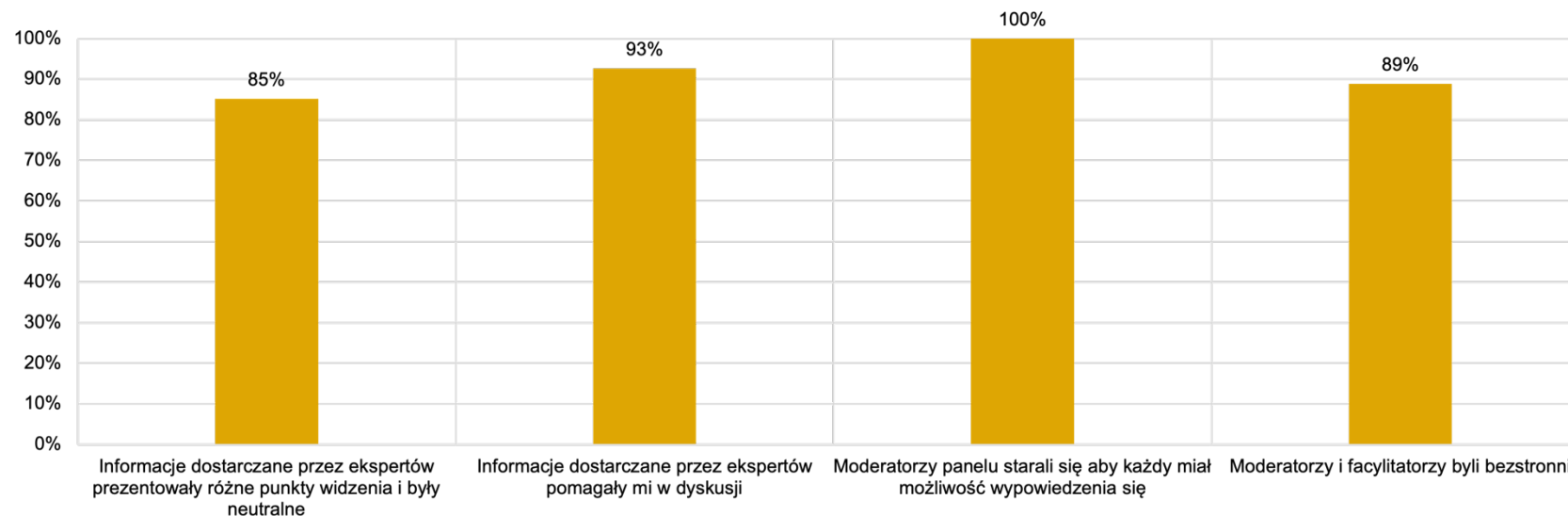
Numer pytania: Post_P8

Ocena osób prowadzących i eksperckich	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
Informacje dostarczane przez ekspertów prezentowały różne punkty widzenia i były neutralne	12 (44,4%)	11 (40,7%)	3 (11,1%)	0 (0,0%)	1 (3,7%)
Informacje dostarczane przez ekspertów pomagały mi w dyskusji	16 (59,3%)	9 (33,3%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Moderatorzy panelu starali się, aby każdy miał możliwość wypowiedzenia się	26 (96,3%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Moderatorzy i facylitatorzy byli bezstronni	23 (85,2%)	1 (3,7%)	1 (3,7%)	1 (3,7%)	1 (3,7%)

Post_P8

Pomyśl teraz o ekspertach, facylitatorach i moderatorach panelu. W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami:

ZDECYDOWANIE SIĘ ZGADZAM + RACZEJ SIĘ ZGADZAM

100% badanych uznało, że moderatorzy panelu starali się, aby każdy miał możliwość wypowiedzenia się. 93% respondentów zgodziło się ze stwierdzeniem, że informacje dostarczane przez ekspertów pomagały w dyskusji. Kolejno 89% i 85% określiło moderatorów i facylitatorów jako bezstronnych oraz informacje dostarczano przez ekspertów jako neutralne.

Opinie na temat rekrutacji do panelu

Pytanie ankiety: **Jakie są Twoje opinie na temat rekrutacji do Panelu Obywatelskiego Dzieci i Młodzieży?**

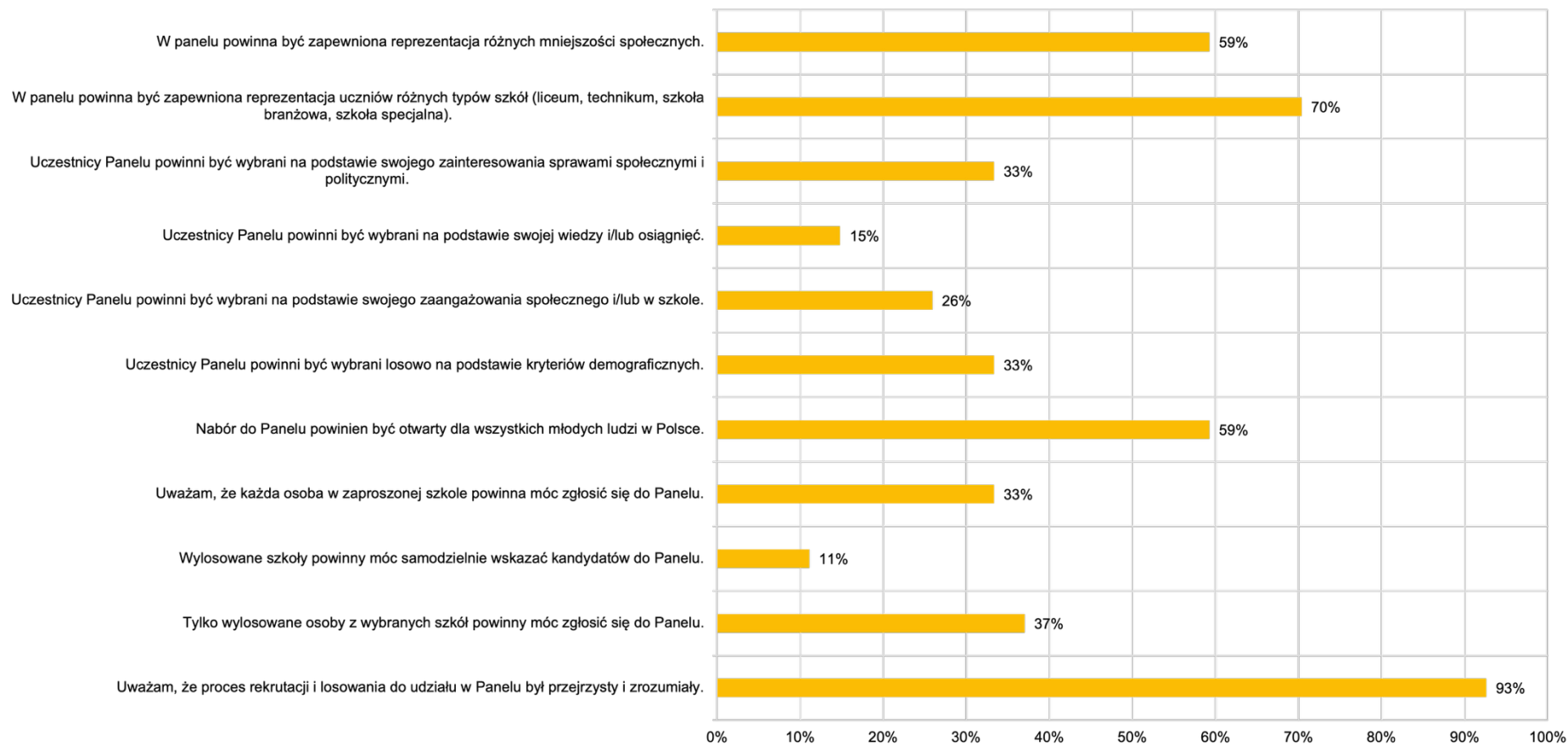
Numer pytania: Post_P18

Opinie na temat rekrutacji do PODiM	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
Uważam, że proces rekrutacji i losowania do udziału w panelu był przejrzysty i zrozumiały.	18 (66,7%)	7 (25,9%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Tylko wylosowane osoby z wybranych szkół powinny móc zgłosić się do panelu.	5 (18,5%)	5 (18,5%)	15 (55,6%)	1 (3,7%)	1 (3,7%)
Wylosowane szkoły powinny móc samodzielnie wskazać kandydatów do panelu.	3 (11,1%)	0 (0,0%)	8 (29,6%)	7 (25,9%)	9 (33,3%)
Uważam, że każda osoba w zaproszonej szkole powinna móc zgłosić się do panelu.	6 (22,2%)	3 (11,1%)	13 (48,1%)	2 (7,4%)	3 (11,1%)
Nabór do panelu powinien być otwarty dla wszystkich młodych ludzi w Polsce.	8 (29,6%)	8 (29,6%)	9 (33,3%)	0 (0,0%)	2 (7,4%)
Uczestnicy panelu powinni być wybrani losowo na podstawie kryteriów demograficznych.	6 (22,2%)	3 (11,1%)	12 (44,4%)	3 (11,1%)	3 (11,1%)
Uczestnicy panelu powinni być wybrani na podstawie swojego zaangażowania społecznego i/lub w szkole.	4 (14,8%)	3 (11,1%)	13 (48,1%)	2 (7,4%)	5 (18,5%)
Uczestnicy panelu powinni być wybrani na podstawie swojej wiedzy i/lub osiągnięć.	2 (7,4%)	2 (7,4%)	13 (48,1%)	2 (7,4%)	8 (29,6%)
Uczestnicy panelu powinni być wybrani na podstawie swojego zainteresowania sprawami społecznymi i politycznymi.	5 (18,5%)	4 (14,8%)	11 (40,7%)	2 (7,4%)	5 (18,5%)
W panelu powinna być zapewniona reprezentacja uczniów różnych typów szkół (liceum, technikum, szkoła branżowa, szkoła specjalna).	11 (40,7%)	8 (29,6%)	7 (25,9%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)
W panelu powinna być zapewniona reprezentacja różnych mniejszości społecznych.	10 (37,0%)	6 (22,2%)	8 (29,6%)	2 (7,4%)	1 (3,7%)

Post_P18

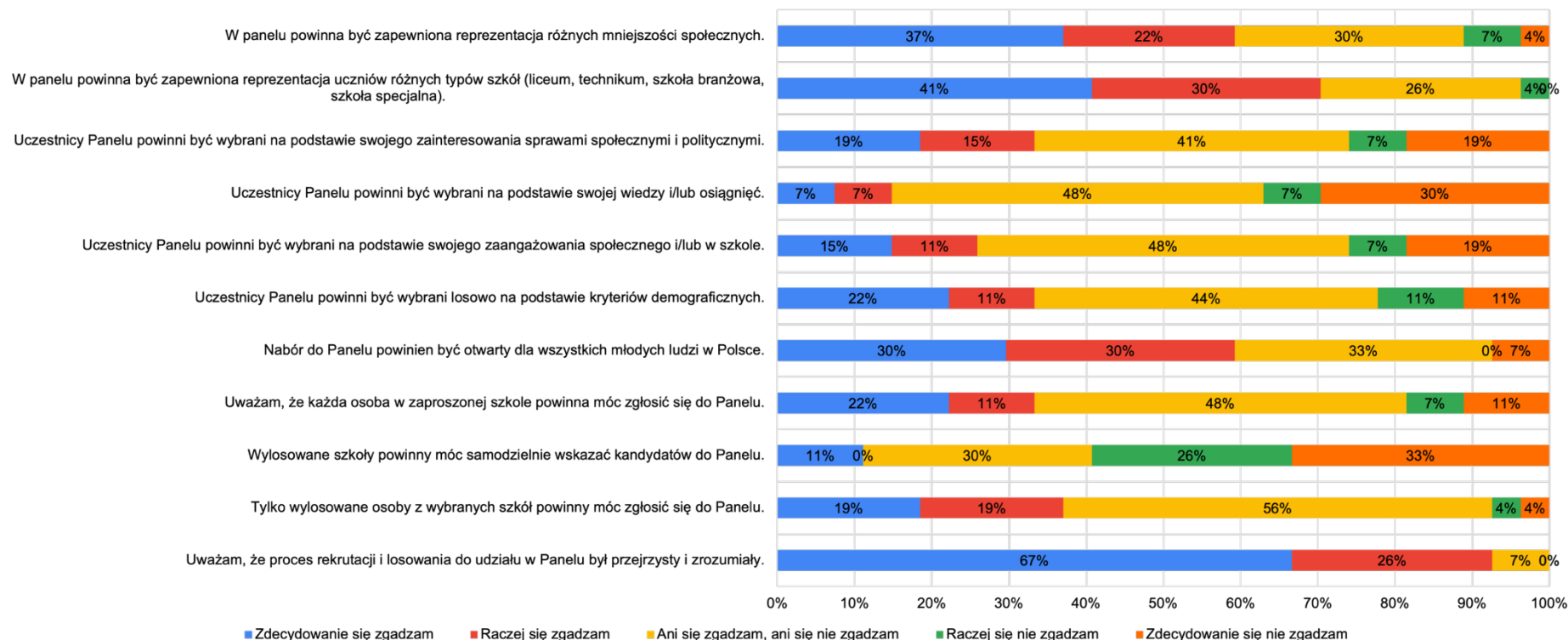
Jakie są Twoje opinie na temat rekrutacji do Panelu Obywatelskiego Dzieci i Młodzieży?

ZDECYDOWANIE SIĘ ZGADZAM + RACZEJ SIĘ ZGADZAM

Post_P18

Jakie są Twoje opinie na temat rekrutacji do Panelu Obywatelskiego Dzieci i Młodzieży?

Ponad 90% badanych oceniło proces rekrutacji do panelu jako przejrzysty i zrozumiały. Jednocześnie wysoka liczba osób popierała konieczność uwzględnianie w panelu różnych typów szkół (70%), mniejszości społecznych (59%) oraz większe otwarcie panelu – na wszystkich młodych ludzi w Polsce (59%). 37% badanych poparło możliwość zgłoszenia się tylko wylosowanych osób z zaproszonych szkół, a 33% wszystkich osób z zaproszonych szkół. Również po 33% głosów poparcia uzyskały kryteria demograficzne oraz zainteresowanie tematem panelu. Najmniej osób przychyliło się do stwierdzenia, że osiągnięcia powinny być jednym z kryteriów wyboru (15%) oraz że to wybrane szkoły same powinny wskazać kandydatów lub kandydatki do panelu (11%).

Chęć udziału w panelu w przyszłości

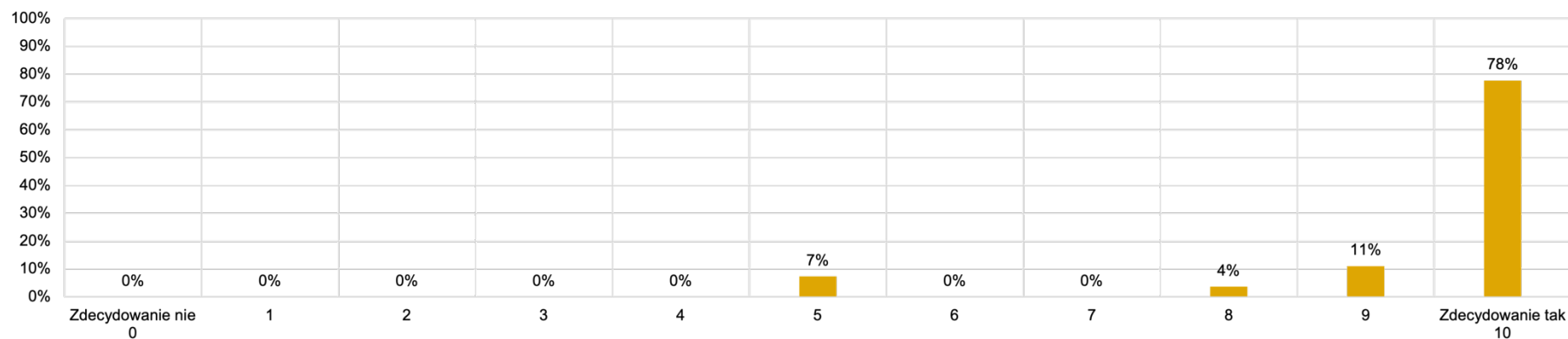
Pytanie ankiety: **Czy chciałbyś/chciałabyś w przyszłości uczestniczyć w podobnym panelu na inny ważny społecznie temat?**

Numer pytania: Post_P17

Skala motywacji	Liczba odpowiedzi	Odsetek odpowiedzi
0 – Zdecydowanie nie	0	0%
1	0	0%
2	0	0%
3	0	0%
4	0	0%
5	2	7%
6	0	0%
7	0	0%
8	1	4%
9	3	11%
10 - Zdecydowanie tak	21	78%

Post_P17

Czy chciałbyś/chciałabyś w przyszłości uczestniczyć w podobnym panelu na inny ważny społecznie temat?

Aż 89% badanych łącznie oceniło swoją chęć udziału w podobnym panelu w przyszłości na 9 i 10. Tylko 7% wybrało poziom 5 w 10-stopniowej skali, a 4% wybrało poziom 8.

Panel obywatelski i inne narzędzia współdecydowania

Istotność elementów panelu jako narzędzia – deklaracje przed panelem

Pytanie ankiety: **Jak ważne lub nieważne są dla Ciebie poniższe elementy panelu obywatelskiego?**

Numer pytania: Pre_P13

Istotność elementów panelu	Zdecydowanie ważne	Raczej ważne	Ani ważne, ani nieważne	Raczej nieważne	Zdecydowanie nieważne
Losowy dobór osób uczestniczących w Panelu	9 (32,1%)	8 (28,6%)	6 (21,4%)	4 (14,3%)	1 (3,6%)
Zaproszenie do Panelu odpowiedniej liczby osób z różnego typu szkół, różnej płci.	12 (42,9%)	10 (35,7%)	4 (14,3%)	2 (7,1%)	0 (0,0%)
Zapewnienie osobom uczestniczącym równych możliwości wyrażania swoich opinii.	15 (53,6%)	10 (35,7%)	3 (10,7%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Uwzględnienie na równych prawach różnych punktów widzenia na temat panelu.	13 (46,4%)	11 (39,3%)	4 (14,3%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Wpływ panelu na decyzje władz.	8 (28,6%)	12 (42,9%)	8 (28,6%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)

Istotność elementów panelu jako narzędzia – deklaracje po panelu

Pytanie ankiety: **Jak ważne lub nieważne są dla Ciebie poniższe elementy panelu obywatelskiego?**

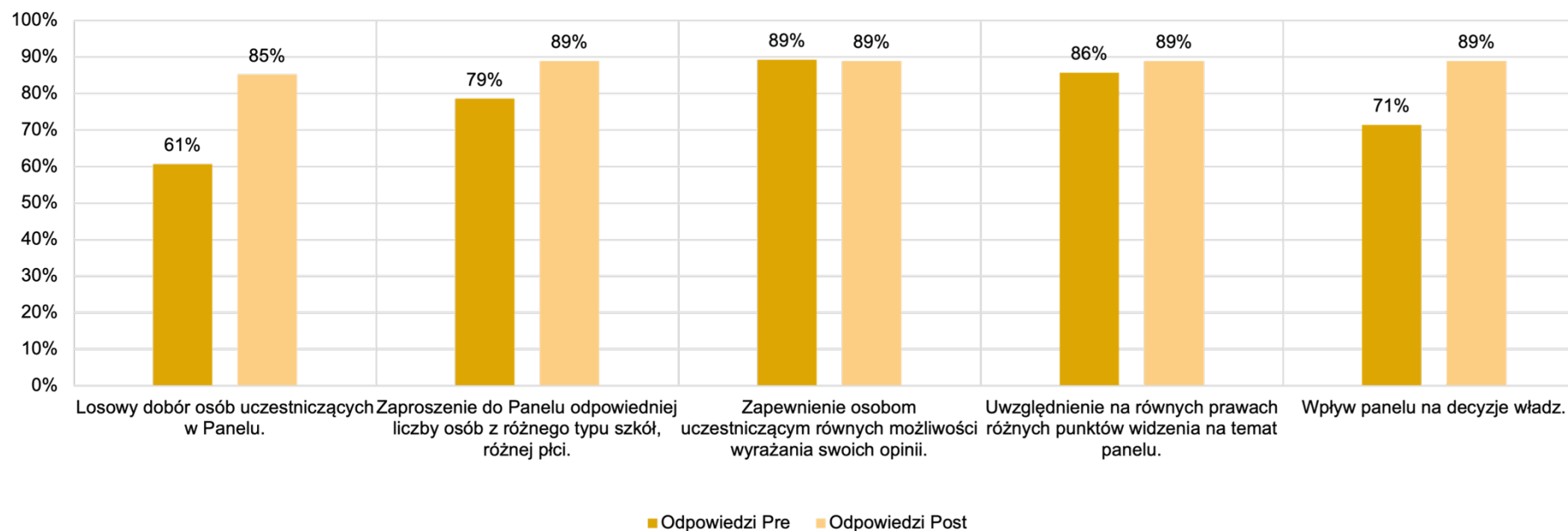
Numer pytania: Post_P15

Istotność elementów panelu	Zdecydowanie ważne	Raczej ważne	Ani ważne, ani nie ważne	Raczej nieważne	Zdecydowanie nieważne
Losowy dobór osób uczestniczących w Panelu	18 (66,7%)	5 (18,5%)	3 (11,1%)	0 (0,0%)	1 (3,7%)
Zaproszenie do Panelu odpowiedniej liczby osób z różnego typu szkół, różnej płci.	21 (77,8%)	3 (11,1%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)	1 (3,7%)
Zapewnienie osobom uczestniczącym równych możliwości wyrażania swoich opinii.	23 (85,2%)	1 (3,7%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)	1 (3,7%)
Uwzględnienie na równych prawach różnych punktów widzenia na temat panelu.	20 (74,1%)	4 (14,8%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)	1 (3,7%)
Wpływ panelu na decyzje władz.	22 (81,5%)	2 (7,4%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	1 (3,7%)

Pre_P13 + Post_P15

Jak ważne lub nieważne są dla Ciebie poniższe elementy panelu obywatelskiego?

ZDECYDOWANIE WAŻNE + RACZEJ WAŻNE

Ponad 4/5 badanych oceniło każdą cechę panelu jako ważną, przy czym największy wzrost względem pierwszego badania odnotować można w przypadku losowego doboru uczestników (z 61% do 85%), zapewnienia reprezentatywności uczestników (z 79% do 89%) oraz wpływu panelu na decyzje władz (z 71% do 89%). Cechy: „Zapewnienie osobom uczestniczącym równych możliwości wyrażania swoich opinii” oraz „Uwzględnienie na równych prawach różnych punktów widzenia na temat panelu” były dla osób uczestniczących równie ważne przed panelem (kolejno 89% i 86%) jak i po nim (obie odpowiedzi uzyskały po 89% głosów).

Opinie o uczestnikach panelu – deklaracje przed panelem

Pytanie ankiety: **W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami na temat osób uczestniczących w inicjatywach takich jak Panel Obywatelski Dzieci i Młodzieży? Osoby wylosowane do udziału w inicjatywach takich jak panel...**

Numer pytania: Pre_P14

Osoby wylosowane do udziału w inicjatywach takich jak panel...	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
... mają wystarczającą wiedzę i są wystarczająco kompetentne, aby brać udział w tworzeniu polityki	2 (7,1%)	3 (10,7%)	17 (60,7%)	6 (21,4%)	0 (0,0%)
... są w stanie podejmować sprawiedliwe i uczciwe decyzje na temat polityki.	3 (10,7%)	4 (14,3%)	15 (53,6%)	6 (21,4%)	0 (0,0%)
... przedkładają swoje osobiste interesy ponad dobro wspólne.	3 (10,7%)	2 (7,1%)	17 (60,7%)	3 (10,7%)	2 (7,1%)
... mogą swobodnie wyrażać rozbieżne poglądy na temat problemów lokalnych.	7 (25,0%)	9 (32,1%)	10 (35,7%)	2 (7,1%)	0 (0,0%)
... powinni otrzymywać wynagrodzenie za pracę w panelu obywatelskim.	7 (25,0%)	12 (42,9%)	7 (25,0%)	2 (7,1%)	0 (0,0%)

Opinie o uczestnikach panelu – deklaracje po panelu

Pytanie ankiety: **W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami na temat osób uczestniczących w inicjatywach takich jak Panel Obywatelski Dzieci i Młodzieży? Osoby wylosowane do udziału w inicjatywach takich jak panel...**

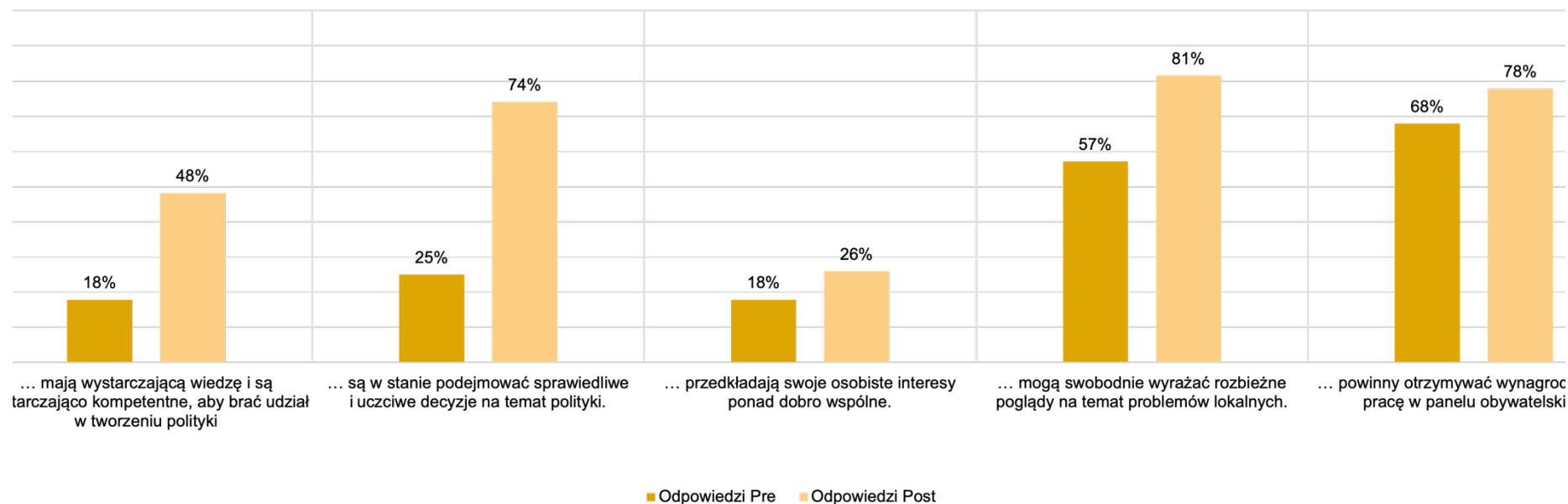
Numer pytania: Post_P16

Osoby wylosowane do udziału w inicjatywach takich jak panel...	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
... mają wystarczającą wiedzę i są wystarczająco kompetentne, aby brać udział w tworzeniu polityki	6 (22,2%)	7 (25,9%)	12 (44,4%)	1 (3,7%)	1 (3,7%)
... są w stanie podejmować sprawiedliwe i uczciwe decyzje na temat polityki.	7 (25,9%)	13 (48,1%)	6 (22,2%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)
... przedkładają swoje osobiste interesy ponad dobro wspólne.	4 (14,8%)	3 (11,1%)	10 (37,0%)	7 (25,9%)	3 (11,1%)
... mogą swobodnie wyrażać rozbieżne poglądy na temat problemów lokalnych.	12 (44,4%)	10 (37,0%)	5 (18,5%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
... powinny otrzymywać wynagrodzenie za pracę w panelu obywatelskim.	15 (55,6%)	6 (22,2%)	6 (22,2%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)

Pre_P14 + Post_P16

W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami na temat osób uczestniczących w inicjatywach takich jak Panel Obywatelski Dzieci i Młodzieży?

ZDECYDOWANIE SIĘ ZGADZAM + RACZEJ SIĘ ZGADZAM

Ciekawe są zmiany, jakie zaszły wśród uczestników panelu w ich ocenie osób biorących udział w takich wydarzeniach. Najwięcej osób zmieniło swoje zdanie względem stwierdzenia: „Osoby wylosowane do udziału w inicjatywach takich jak panel są w stanie podejmować sprawiedliwe i uczciwe decyzje na temat polityki”. Aż 74% zgodziło się z tym stwierdzeniem w porównaniu do 25% zgadzających się z tym stwierdzeniem przed panelem. Podobnie wysoką notę po panelu zyskało stwierdzenie: „Osoby wylosowane (...) mogą swobodnie wyrażać rozbieżne poglądy na temat problemów lokalnych” (z 57% do 81%). Wzrost z 18% do 48% zanotowało stwierdzenie „Osoby wylosowane (...) mają wystarczającą wiedzę i są wystarczająco kompetentne, aby brać udział w tworzeniu polityki”. Niemal 4/5 osób uczestniczących w badaniu Post zgadzało się ze stwierdzeniem, że „Osoby wylosowane (...) powinni otrzymywać wynagrodzenie za pracę w panelu obywatelskim (w porównaniu do 68% w badaniu Pre). Jednocześnie warto podkreślić, że tylko 1/4 osób uczestniczących uznała, że „Osoby wylosowane (...) przedkładają swoje osobiste interesy ponad dobro wspólne” (w badaniu Pre było to 18%).

Opinie na temat paneli obywatelskich jako narzędzia

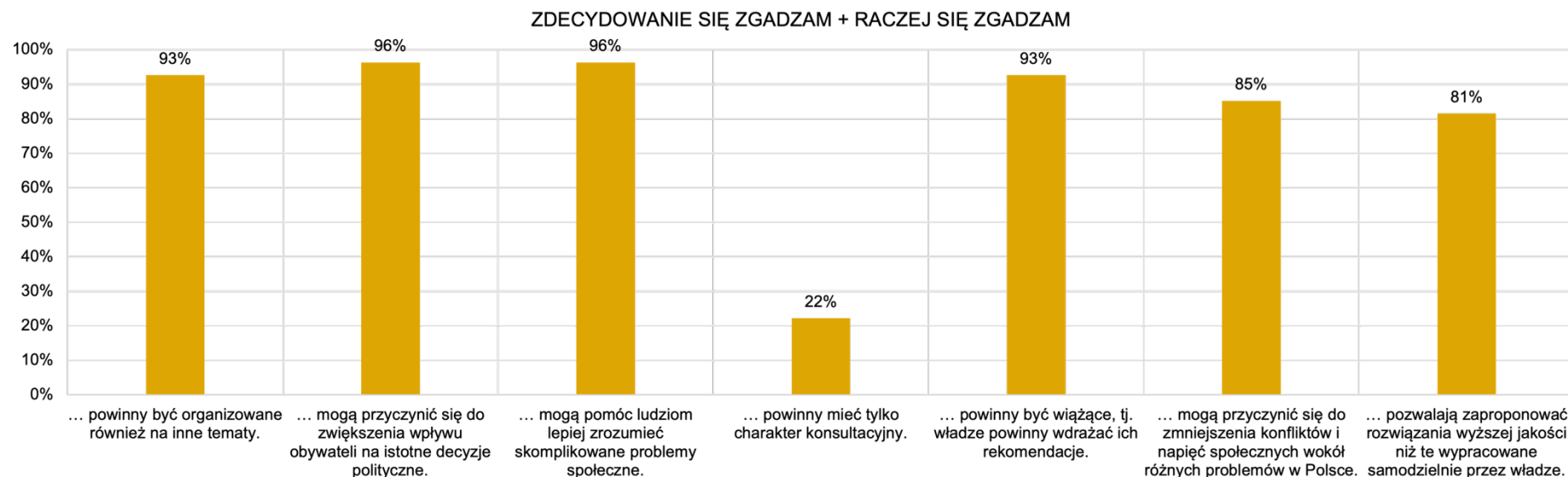
Pytanie ankiety: **W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami na temat paneli obywatelskich? Panele obywatelskie...**

Numer pytania: Post_P14

Panele obywatelskie...	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
... powinny być organizowane również na inne tematy.	21 (77,8%)	4 (14,8%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)	1 (3,7%)
... mogą przyczynić się do zwiększenia wpływu obywateli na istotne decyzje polityczne.	18 (66,7%)	8 (29,6%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)	1 (3,7%)
... mogą pomóc ludziom lepiej zrozumieć skomplikowane problemy społeczne.	17 (63,0%)	9 (33,3%)	0 (0,0%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)
... powinny mieć tylko charakter konsultacyjny.	4 (14,8%)	2 (7,4%)	10 (37,0%)	7 (25,9%)	4 (14,8%)
... powinny być wiążące, tj. władze powinny wdrażać ich rekomendacje.	15 (55,6%)	10 (37,0%)	1 (3,7%)	1 (3,7%)	0 (0,0%)
... mogą przyczynić się do zmniejszenia konfliktów i napięć społecznych wokół różnych problemów w Polsce.	14 (51,9%)	9 (33,3%)	2 (7,4%)	1 (3,7%)	1 (3,7%)
... pozwalają zaproponować rozwiązania wyższej jakości niż te wypracowane samodzielnie przez władze.	15 (55,6%)	7 (25,9%)	3 (11,1%)	1 (3,7%)	1 (3,7%)

Post_P14

W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami na temat paneli obywatelskich?
Panele obywatelskie...

Po 96% osób uczestniczących w badaniu Post uznało, że panele obywatelskie kolejno: „Mogą przyczynić się do zwiększenia wpływu obywateli na istotne decyzje polityczne” i „Mogą pomóc ludziom lepiej zrozumieć skomplikowane problemy społeczne”. Po 93% uznało, że panele „Powinny być organizowane również na inne tematy” oraz „Powinny być wiążące”. Nieco mniej osób zgodziło się ze stwierdzeniami, że panele „Mogą przyczynić się do zmniejszenia konfliktów i napięć społecznych wokół różnych problemów w Polsce” (85%) oraz „Pozwalają zaproponować rozwiązania wyższej jakości niż te wypracowane samodzielnie przez władze” (81%). Jednocześnie tylko 1/5 uczestników uznała, że panele „Powinny mieć tylko charakter konsultacyjny”.

Podejmowanie decyzji na poziomie ogólnokrajowym – opinie przed panelem

Pytanie w ankiecie: **W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi sposobów podejmowania decyzji politycznych na poziomie OGÓLNOKRAJOWYM? Decyzje na poziomie ogólnokrajowym powinny być podejmowane głównie przez...**

Numer pytania: Pre_P10

Decyzje na poziomie ogólnokrajowym powinny być podejmowane głównie przez...	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
... osoby wybrane w wyborach powszechnych.	4 (14,3%)	12 (42,9%)	10 (35,7%)	0 (0,0%)	2 (7,1%)
... silnego lidera/liderkę.	5 (17,9%)	7 (25,0%)	9 (32,1%)	4 (14,3%)	3 (10,7%)
... niezależne ekspertki i ekspertów.	4 (14,3%)	10 (35,7%)	11 (39,3%)	3 (10,7%)	0 (0,0%)
... społeczeństwo na drodze referendum.	4 (14,3%)	7 (25,0%)	14 (50,0%)	3 (10,7%)	0 (0,0%)
... losowo wybrane osoby, które wspólnie rozważają daną kwestię po wysłuchaniu ekspertów i argumentów wszystkich stron (np. panel obywatelski).	3 (10,7%)	5 (17,9%)	8 (28,6%)	7 (25,0%)	5 (17,9%)

Podjęmowanie decyzji na poziomie ogólnokrajowym – opinie po panelu

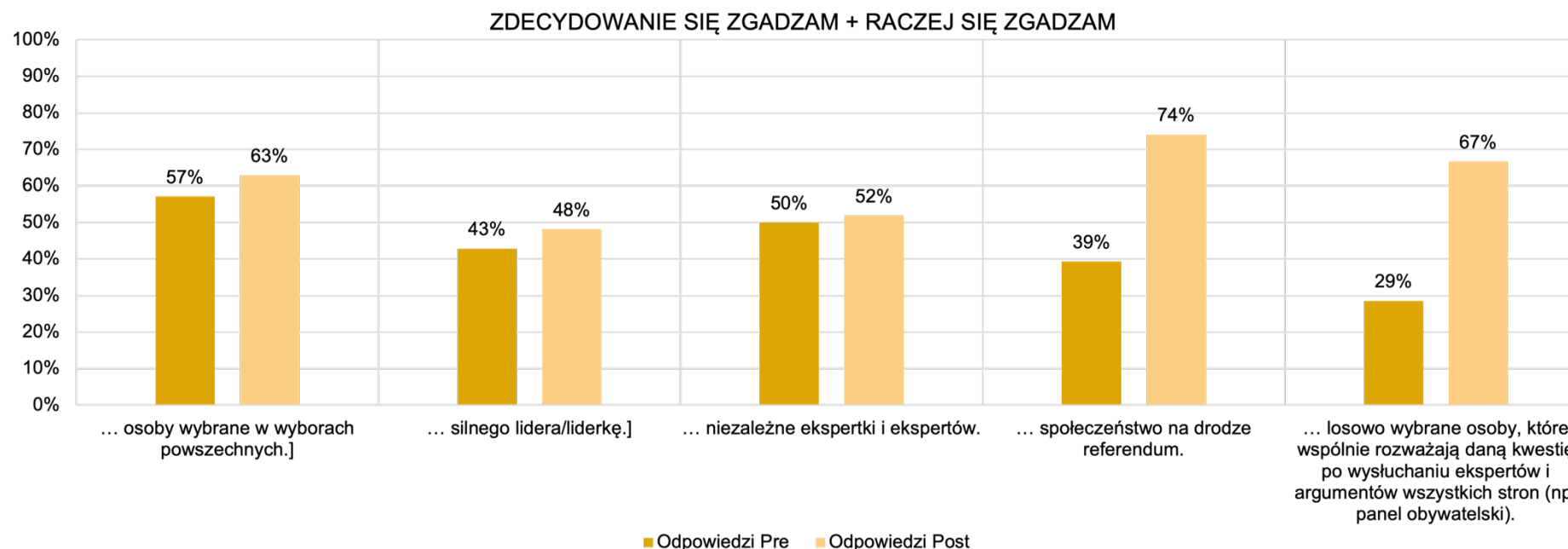
Pytanie w ankiecie: **W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi sposobów podejmowania decyzji politycznych na poziomie OGÓLNOKRAJOWYM? Decyzje na poziomie ogólnokrajowym powinny być podejmowane głównie przez...**

Numer pytania: Post_P11

Decyzje na poziomie ogólnokrajowym powinny być podejmowane głównie przez...	Zdecydowani e się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
... osoby wybrane w wyborach powszechnych.	8 (29,6%)	9 (33,3%)	10 (37,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
... silnego lidera/liderkę.	5 (18,5%)	8 (29,6%)	12 (44,4%)	1 (3,7%)	1 (3,7%)
... niezależne ekspertki i ekspertów.	4 (14,8%)	10 (37,0%)	13 (48,1%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
... społeczeństwo na drodze referendum.	9 (33,3%)	11 (40,7%)	7 (25,9%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
... losowo wybrane osoby, które wspólnie rozważają daną kwestię po wysłuchaniu ekspertów i argumentów wszystkich stron (np. panel obywatelski).	10 (37,0%)	8 (29,6%)	6 (22,2%)	1 (3,7%)	2 (7,4%)

Pre_P10 + Post_P11

W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi sposobów podejmowania decyzji politycznych na poziomie OGÓLNOKRAJOWYM?

Chociaż uczestnicy i uczestniczki badania w największej mierze opowiedzieli się za referendum jako preferowaną formą podejmowania decyzji na poziomie ogólnokrajowym (wzrost z 39% do 74%), to jednocześnie doświadczenie uczestnictwa w panelu przełożyło się na wzrost zaufania do tej formy podejmowania decyzji (z 29% do 67%). Nieznacznie wzrosła ufność względem podejmowania decyzji przez osoby wybrane w wyborach powszechnych (z 57% do 63%). Na niemal niezmiennym poziomie pozostało poparcie dla procesów podejmowania decyzji, w których wiodącą rolę odgrywają silny lider lub liderka (44% do 48%) albo niezależni eksperci lub ekspertki (50% do 52%).

Podejmowanie decyzji na poziomie lokalnym – opinie przed panelem

Pytanie w ankiecie: **W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi sposobów podejmowania decyzji politycznych na poziomie LOKALNYM? Decyzje związane z różnymi sprawami lokalnymi, powinny być podejmowane głównie przez...**

Numer pytania: Pre_P11

Decyzje związane z różnymi sprawami lokalnymi powinny być podejmowane głównie przez...	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
... osoby wybrane w wyborach powszechnych.	6 (21,4%)	11 (39,3%)	7 (25,0%)	2 (7,1%)	2 (7,1%)
... silnego lidera/liderkę.	4 (14,3%)	8 (28,6%)	8 (28,6%)	5 (17,9%)	2 (7,1%)
... niezależne ekspertki i ekspertów.	4 (14,3%)	10 (35,7%)	12 (42,9%)	2 (7,1%)	0 (0,0%)
... społeczeństwo na drodze referendum.	4 (14,3%)	10 (35,7%)	9 (32,1%)	3 (10,7%)	1 (3,6%)
... losowo wybrane osoby, które wspólnie rozważają daną kwestię po wysłuchaniu ekspertów i argumentów wszystkich stron (np. panel obywatelski).	4 (14,3%)	5 (17,9%)	11 (39,3%)	2 (7,1%)	6 (21,4%)

Podjęmowanie decyzji na poziomie lokalnym – opinie po panelu

Pytanie w ankiecie: **W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi sposobów podejmowania decyzji politycznych na poziomie LOKALNYM? Decyzje związane z różnymi sprawami lokalnymi, powinny być podejmowane głównie przez...**

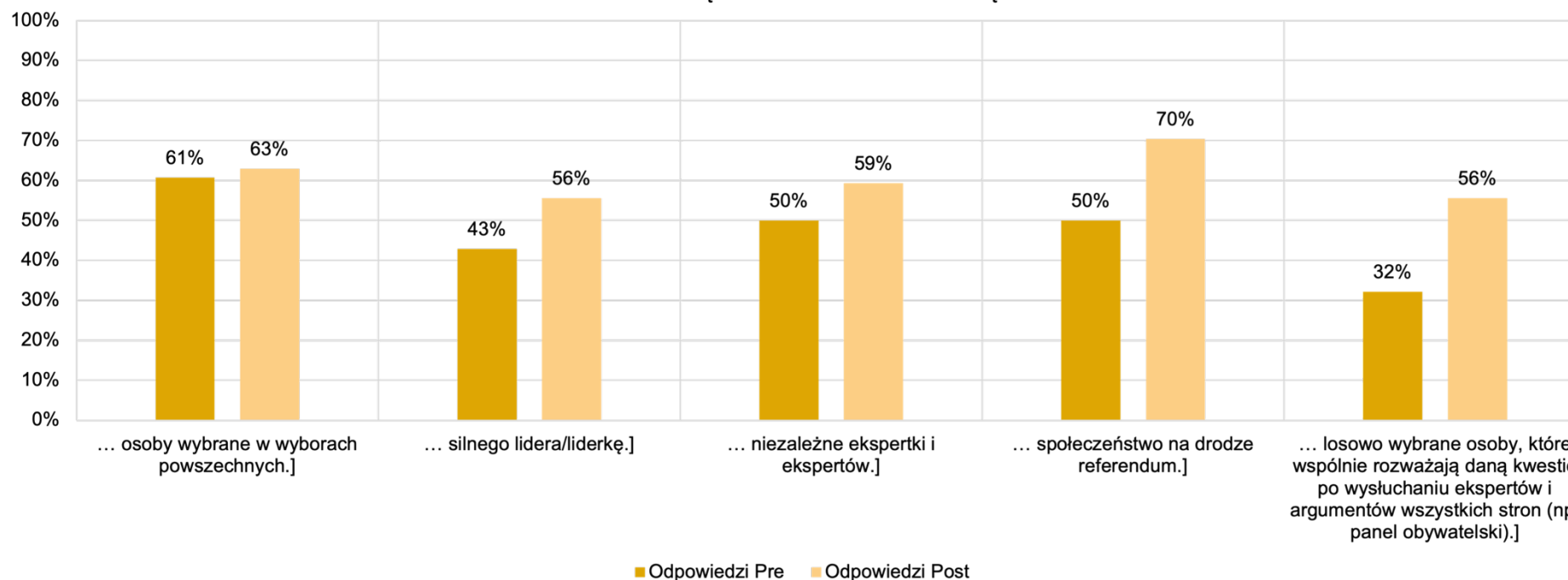
Numer pytania: Post_P12

Decyzje związane z różnymi sprawami lokalnymi powinny być podejmowane głównie przez...	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
...osoby wybrane w wyborach powszechnych.	9 (25,7%)	17 (48,6%)	7 (20,0%)	1 (2,9%)	1 (2,9%)
...silnego lidera_liderkę.	4 (11,4%)	8 (22,9%)	10 (28,6%)	4 (11,4%)	9 (25,7%)
...niezależne ekspertki i ekspertów.	8 (22,9%)	16 (45,7%)	9 (25,7%)	1 (2,9%)	0 (0,0%)
...społeczeństwo na drodze referendum.	9 (25,7%)	17 (48,6%)	4 (11,4%)	4 (11,4%)	1 (2,9%)
...losowo wybrane osoby, które wspólnie rozważają daną kwestię po wysłuchaniu ekspertów i argumentów wszystkich stron (np. panel obywatelski).	6 (17,1%)	11 (31,4%)	8 (22,9%)	3 (8,6%)	7 (20,0%)

PRE_P11 + POST_P12

W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami dotyczącymi sposobów podejmowania decyzji politycznych na poziomie LOKALNYM?

ZDECYDOWANIE SIĘ ZGADZAM + RACZEJ SIĘ ZGADZAM

Decyzje na poziomie lokalnym powinny być zdaniem badanych podejmowane głównie na drodze referendum – tak stwierdziło 70% osób uczestniczących w drugim badaniu w porównaniu do wcześniejszych 50%. Podobnie jak w pytaniu o decyzje na poziomie ogólnokrajowym, tak i w wypadku podejmowania decyzji na poziomie lokalnym uczestnicy po doświadczeniu panelu byli bardziej skłonni zaufać panelom obywatelskim (wzrost z 32% do 56%), ale identyczne poparcie miałyby silny lider lub liderka (z 43% do 56%), a nieco większe nawet rządy ekspertów lub ekspertek (wzrost z 50% do 59%). Osoby wybrane w wyborach powszechnych cieszą się zaufaniem 2/3 liczby osób uczestniczących w badaniu, niezależnie od tego, czy badanie przeprowadzono przed czy po panelu.

Życie społeczne i polityczne

Aktywność w grupach i organizacjach

Pytanie ankiety: **W jaką formę działalności społecznej lub politycznej angażowałaś/łeś się w ciągu ostatnich 12 miesięcy?**

Numer pytania: Pre_P5

Odpowiedzi	Liczba odpowiedzi	Odsetek odpowiedzi
Aktywność w organizacji szkolnej / młodzieżowej	7	25%
Aktywność w harcerstwie	0	0%
Protest, demonstracja lub strajk	0	0%
Aktywne członkostwo lub praca w organizacji/grupie o tematyce pomocy humanitarnej	0	0%
Aktywne członkostwo lub praca w organizacji/grupie działającej na rzecz ochrony klimatu, środowiska lub zwierząt	0	0%
Aktywne członkostwo lub praca w organizacji/grupie na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i łamaniu praw człowieka	0	0%
Aktywne członkostwo lub praca w organizacji/grupie patriotycznej	1	4%
Aktywność w grupie sportowej	6	21%
Aktywność w grupie działającej w obszarze kultury (np. grupa teatralna, chór, grupa taneczna)	1	4%
Aktywność w grupach religijnych lub związkach wyznaniowych	2	7%
Udział w debacie publicznej lub konsultacjach społecznych	0	0%
Wolontariat	8	29%
Udział w ruchu społecznym	0	0%
Organizowanie sąsiadów, społeczności lokalnej, współpracowników lub innych grup wokół pewnego wspólnego celu lub interesu	0	0%
Podpisanie petycji (osobiście lub on-line)	1	4%
Przekazanie darowizny lub wsparcie finansowe organizacji lub stowarzyszenia	4	14%
Dzielenie się informacjami na temat kwestii publicznych w mediach społecznościowych	1	4%
Żadną	14	50%

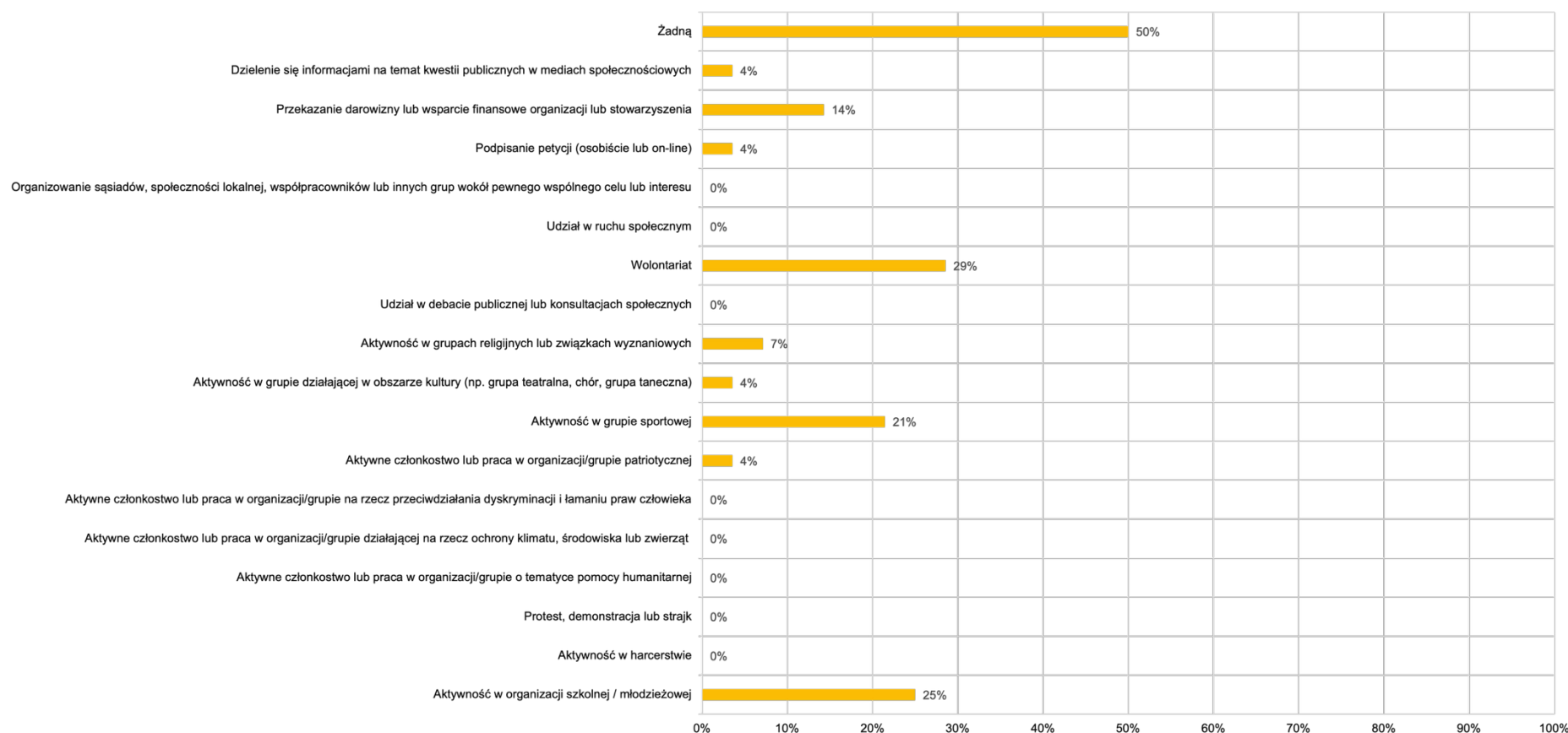
Inne działania wskazane przez respondentów:

- ☐ "Dokonuję darowizn na rzecz sił zbrojnych Ukrainy"

Pre_P5

W jaką formę działalności społecznej lub politycznej angażowałaś/leś się w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

WIELOKROTNY WYBÓR

Połowa osób uczestniczących w badaniu nie bierze udziału w żadnych aktywnościach o charakterze społecznym lub politycznym. Natomiast najchętniej podejmowaną formą działalności społecznej jest wolontariat (29% wskazań), aktywność sportowa (21%), aktywność w organizacji szkolnej lub młodzieżowej (25%) oraz przekazanie darowizny pieniężnej (14%).

Głosowanie w poprzednich wyborach

Pytanie ankiety: **Czy głosowałeś/łaś w ostatnich wyborach:**

Numer pytania: Pre_P6

Wybory	Tak	Nie	Nie miał_m praw wyborczych	Odmawiam odpowiedzi
Do Samorządu Uczniowskiego w roku szkolnym 2024/2025	15 (53,6%)	9 (32,1%)	4 (14,3%)	0 (0,0%)
Samorządowych w 2024 r.	2 (7,1%)	8 (28,6%)	16 (57,1%)	2 (7,1%)
Do Parlamentu Europejskiego w 2024 r.	2 (7,1%)	7 (25,0%)	18 (64,3%)	1 (3,6%)

Zdecydowana większość badanych nie miała praw wyborczych w momencie wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2024 roku oraz odbywających się w tym samym roku wyborów samorządowych. Spośród osób mających prawa wyborcze w obu przypadkach głosowała 1/5. W przypadku wyborów do Samorządu Szkolnego głosowało 2/3 respondentów. Zastanawiające, że w wyborach do Samorządu Uczniowskiego prawie 15% osób zadeklarowało brak prawa do oddania głosu.

Głosowanie w wyborach prezydenckich

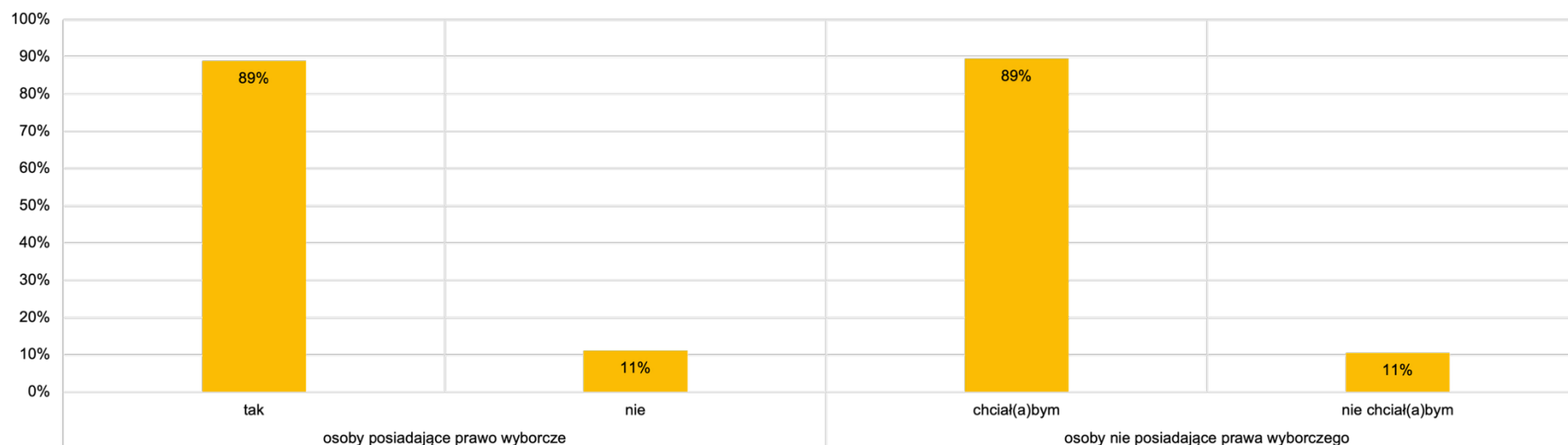
Pytanie ankiety: **Czy planujesz głosować w nadchodzących wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (18.05.2025)?**

Numer pytania: Pre_P7

Tak	Nie	Nie będę miał wtedy praw wyborczych, ale gdybym miał/a to bym głosował/a	Nie będę miał wtedy praw wyborczych, ale gdybym miał/a to i tak nie chciał(a)bym głosować
8 (88,9%)	1 (11,1%)	17 (89,5%)	2 (10,5%)

Pre_P7

Czy planujesz głosować w nadchodzących wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (18.05.2025)?

Spośród osób posiadających prawo wyborcze 89% osób deklarowało plany udziału w wyborach prezydenckich w maju 2025 roku, podczas gdy 11% odrzucało taką możliwość. Dokładnie w ten sam sposób rozkładały się odpowiedzi w grupie osób nie posiadających praw wyborczych: 89% respondentów chciałoby wziąć udział w wyborach, gdyby miało taką możliwość, a 11% nie skorzystałoby z możliwości oddania głosu.

Startowanie w wyborach samorządu uczniowskiego

Pytanie ankiety: **Czy kandydowałeś/eś w ostatnich wyborach do organów Samorządu Uczniowskiego w swojej szkole?**

Numer pytania: Pre_P8

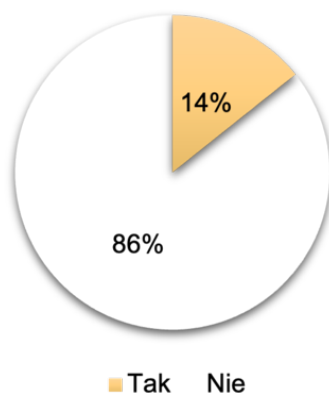
Odpowiedzi Tak

4 (14,3%)

Odpowiedzi Nie

24 (85,7%)

Pre_P8
Czy kandydowałeś/eś w ostatnich wyborach do organów Samorządu Uczniowskiego w swojej szkole?

Spośród osób uczestniczących w badaniu 15% kandydowało do Samorządu Uczniowskiego.

Stosunek do społeczeństwa i państwa przed panelem

Pytanie w ankiecie: **W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami?**

Numer pytania: Pre_P9

Stosunek do społeczeństwa i państwa	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
Interesuje się polityką	3 (10,7%)	3 (10,7%)	9 (32,1%)	5 (17,9%)	8 (28,6%)
Ogólnie rzecz biorąc, większości ludzi można ufać	2 (7,1%)	1 (3,6%)	9 (32,1%)	13 (46,4%)	3 (10,7%)
Na ogół można mieć ufność, że rządzący postępują właściwie	0 (0,0%)	1 (3,6%)	15 (53,6%)	7 (25,0%)	5 (17,9%)
Przy podejmowaniu decyzji politycznych, partie polityczne reprezentują opinie obywateli i obywaterek	0 (0,0%)	2 (7,1%)	10 (35,7%)	12 (42,9%)	3 (10,7%)
Podejmowanie decyzji dotyczących kwestii publicznych jest zbyt skomplikowane dla osób takich jak ja	2 (7,1%)	5 (17,9%)	9 (32,1%)	6 (21,4%)	5 (17,9%)
Ludzie tacy jak ja, nawet działając wspólnie z innymi, nie są w stanie rozwiązać problemów swojego otoczenia, osiedla, wsi lub miasta.	0 (0,0%)	2 (7,1%)	6 (21,4%)	13 (46,4%)	6 (21,4%)
Demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów	4 (14,3%)	7 (25,0%)	13 (46,4%)	2 (7,1%)	1 (3,6%)
Jestem zadowolony/a ze sposobu funkcjonowania demokracji w moim kraju	1 (3,6%)	6 (21,4%)	13 (46,4%)	5 (17,9%)	2 (7,1%)
Jestem zadowolony/a ze sposobu funkcjonowania demokracji w moim mieście/mojej wsi	2 (7,1%)	6 (21,4%)	14 (50,0%)	4 (14,3%)	1 (3,6%)

Stosunek do społeczeństwa i państwa po panelu

Pytanie w ankiecie: **W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami?**

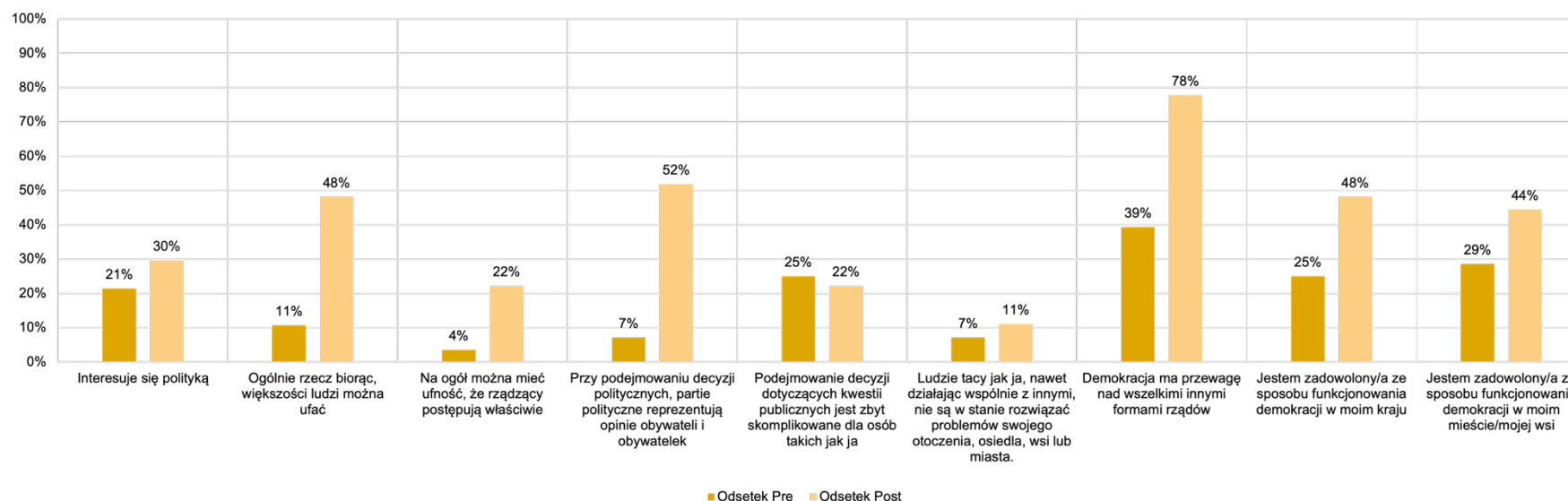
Numer pytania: Post_P10

Stosunek do społeczeństwa i państwa	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
Interesuje się polityką	4 (14,8%)	4 (14,8%)	3 (11,1%)	8 (29,6%)	8 (29,6%)
Ogólnie rzecz biorąc, większości ludzi można ufać	3 (11,1%)	10 (37,0%)	8 (29,6%)	3 (11,1%)	3 (11,1%)
Na ogół można mieć ufność, że rządzący postępują właściwie	2 (7,4%)	4 (14,8%)	13 (48,1%)	6 (22,2%)	2 (7,4%)
Przy podejmowaniu decyzji politycznych, partie polityczne reprezentują opinie obywateli i obywaterek	5 (18,5%)	9 (33,3%)	11 (40,7%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)
Podejmowanie decyzji dotyczących kwestii publicznych jest zbyt skomplikowane dla osób takich jak ja	4 (14,8%)	2 (7,4%)	4 (14,8%)	8 (29,6%)	9 (33,3%)
Ludzie tacy jak ja, nawet działając wspólnie z innymi, nie są w stanie rozwiązać problemów swojego otoczenia, osiedla, wsi lub miasta.	3 (11,1%)	0 (0,0%)	10 (37,0%)	5 (18,5%)	9 (33,3%)
Demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów	11 (40,7%)	10 (37,0%)	4 (14,8%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)
Jestem zadowolony/a ze sposobu funkcjonowania demokracji w moim kraju	5 (18,5%)	8 (29,6%)	12 (44,4%)	2 (7,4%)	0 (0,0%)
Jestem zadowolony/a ze sposobu funkcjonowania demokracji w moim mieście/mojej wsi	6 (22,2%)	6 (22,2%)	11 (40,7%)	2 (7,4%)	2 (7,4%)

Pre_P9 + Post_P10

W jakim stopniu zgadzasz się lub nie zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami?

ZDECYDOWANIE SIĘ ZGADZAM + RACZEJ SIĘ ZGADZAM

Odpowiedź na pytania dotyczące demokracji, zaufania i zainteresowań politycznych są tymi, gdzie najbardziej uwidacznia się wpływ uczestnictwa w panelu na poglądy badanych. Z 39% na 78% wzrosła zgoda ze stwierdzeniem: „Demokracja ma przewagę nad wszelkimi innymi formami rządów”. Siedmiokrotnie wzrosła zgoda ze stwierdzeniem: „Przy podejmowaniu decyzji politycznych, partie polityczne reprezentują opinie obywateli i obywaterek” (z 7% do 52%). Pięciokrotnie wzrosło zaufanie do tego, że „Rządzący postępują właściwie”, ale należy zaznaczyć, że ogólny poziom zgody z tym stwierdzeniem był w badaniu Pre skrajnie niski (5%). Czterokrotnie wzrosła zgoda na stwierdzenie: „Ogólnie rzecz biorąc większości ludzi można ufać” (z 11% do 48%). Niemal dwukrotnie wzrósł odsetek osób zadowolonych z funkcjonowania demokracji w kraju (z 25% do 48%) oraz nieco mniej z funkcjonowania demokracji ich mieście/wsi (z 29% do 44%). Zainteresowanie polityką wzrosło nieznacznie: z 21% do 30%. Niemal bez zmian pozostało natomiast niskie poparcie dla stwierdzeń: „Podejmowanie decyzji dotyczących kwestii publicznych jest zbyt skomplikowane dla osób takich jak ja (25% do 22%) oraz „Ludzie tacy jak ja, nawet działając wspólnie z innymi, nie są w stanie rozwiązać problemów swojego otoczenia, osiedla, wsi lub miasta.” (z 7% do 11%).

Poglądy polityczne uczestników: oś lewica/prawica

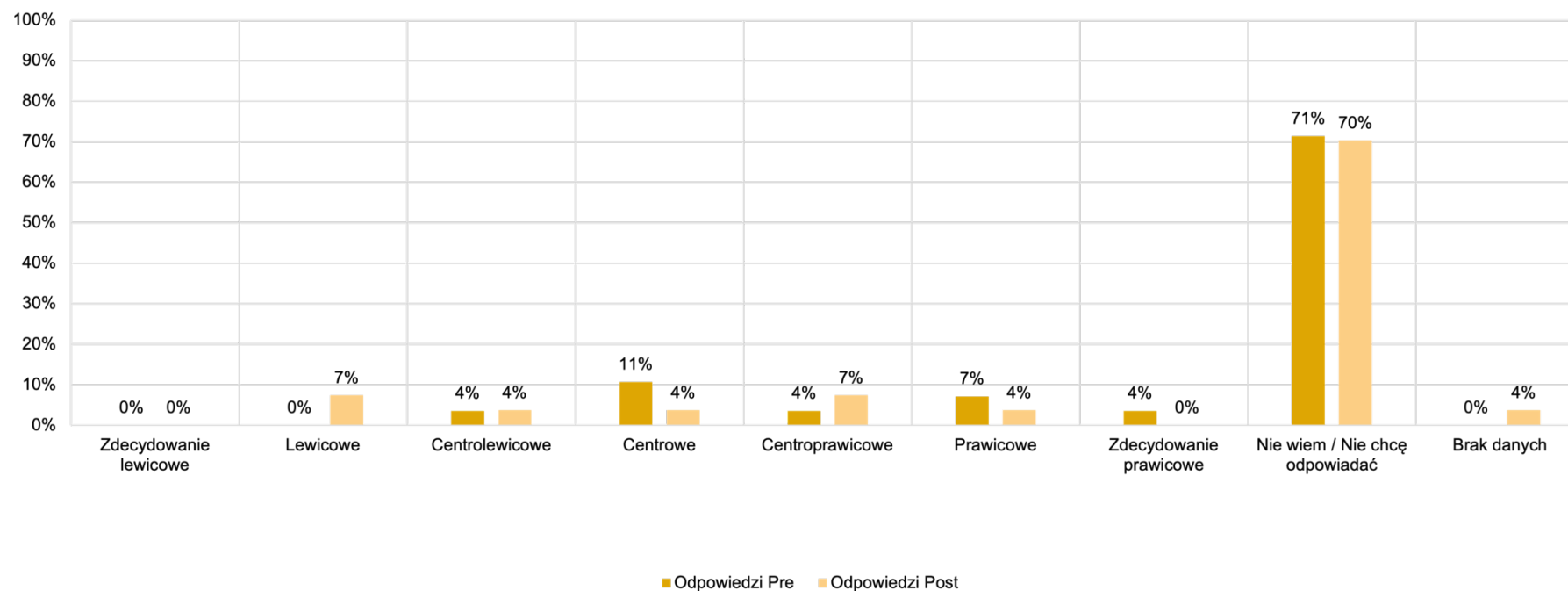
Pytanie ankiety: **Poglądy polityczne ludzi mogą być dzielone na lewicowe i prawicowe, w zależności od wagi, jaką przywiązują oni do obrony dobra publicznego i rozwoju państwa lub do obrony interesów prywatnych i rozwoju rynku. Jak określiłbyś/abyś swoje poglądy polityczne?**

Numer pytania: Pre_P20 + Post_P24

Poglądy polityczne	Odpowiedzi Pre	Odpowiedzi Post
Zdecydowanie lewicowe	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Lewicowe	0 (0,0%)	2 (7,4%)
Centrolewicowe	1 (3,6%)	1 (3,7%)
Centrowe	3 (10,7%)	1 (3,7%)
Centroprawicowe	1 (3,6%)	2 (7,4%)
Prawicowe	2 (7,1%)	1 (3,7%)
Zdecydowanie prawicowe	1 (3,6%)	0 (0,0%)
Nie wiem / Nie chcę odpowiadać	20 (71,4%)	19 (70,4%)

Pre_P20 + Post_P24

Jak określiłbyś swoje poglądy polityczne na skali lewica-prawica?

Poglądy polityczne uczestników: oś liberalna / konserwatywna

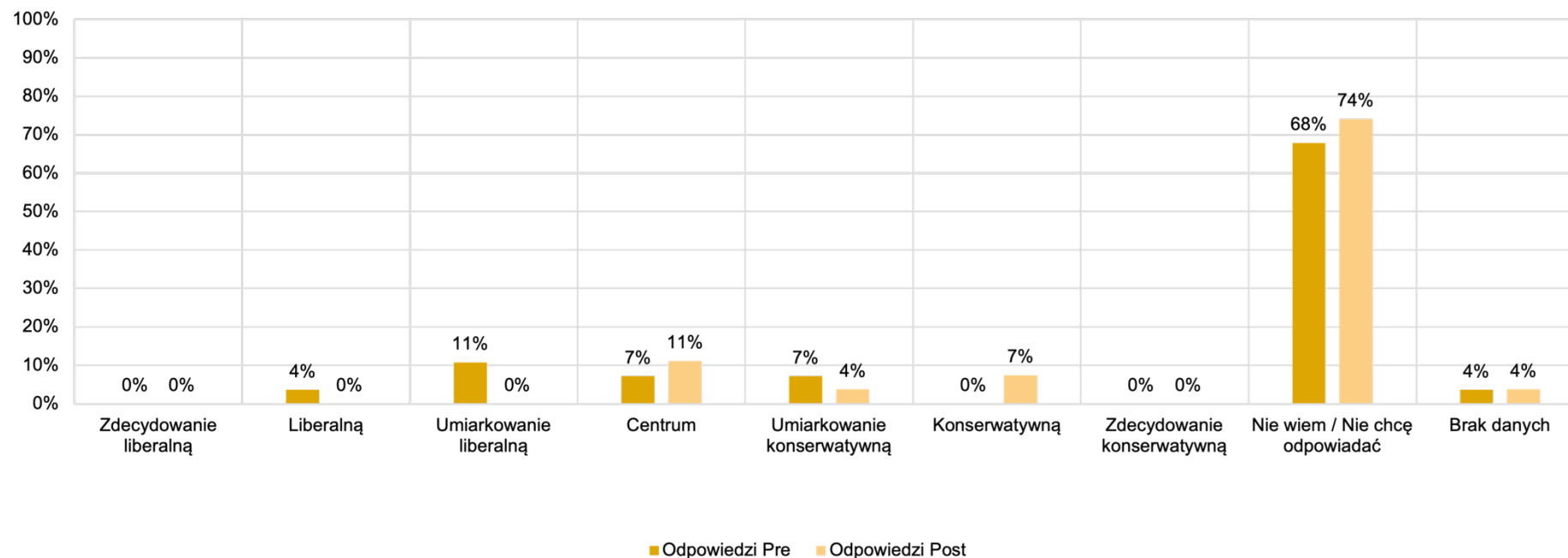
Pytanie ankiety: **Poglądy polityczne ludzi można również podzielić na liberalne i konserwatywne, w zależności od wagi, jaką przywiązują oni do obrony praw jednostki i mniejszości lub do obrony porządku społecznego i tradycyjnych wartości. Czy uważasz się za bardziej liberalną czy konserwatywną osobę?**

Numer pytania: Pre_P21 + Post_P25

Poglądy polityczne	Odpowiedzi Pre	Odpowiedzi Post
Zdecydowanie liberalną	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Liberalną	1 (3,6%)	0 (0,0%)
Umiarkowanie liberalną	3 (10,7%)	0 (0,0%)
Centrum	2 (7,1%)	3 (11,1%)
Umiarkowanie konserwatywną	2 (7,1%)	1 (3,7%)
Konserwatywną	0 (0,0%)	2 (7,4%)
Zdecydowanie konserwatywną	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Nie wiem / Nie chcę odpowiadać	19 (67,9%)	20 (74,1%)

Pre_P21 + Post_P25

Czy uważasz się za bardziej liberalną czy konserwatywną osobę?

Poglądy uczestników nie mogą zostać jednoznacznie skategoryzowane na skali lewica – prawica lub liberalizm-konserwatyzm. Chociaż nieznacznie wzrosła liczba osób deklarujących poglądy lewicowe (z 4% do 11%), to jednocześnie spadł odsetek osób deklarujących poglądy liberalne (z 15% do 0%) oraz utrzymał się bardzo wysoki odsetek (na poziomie $\frac{3}{4}$) osób odmawiających odpowiedzi na te zestawy pytań.

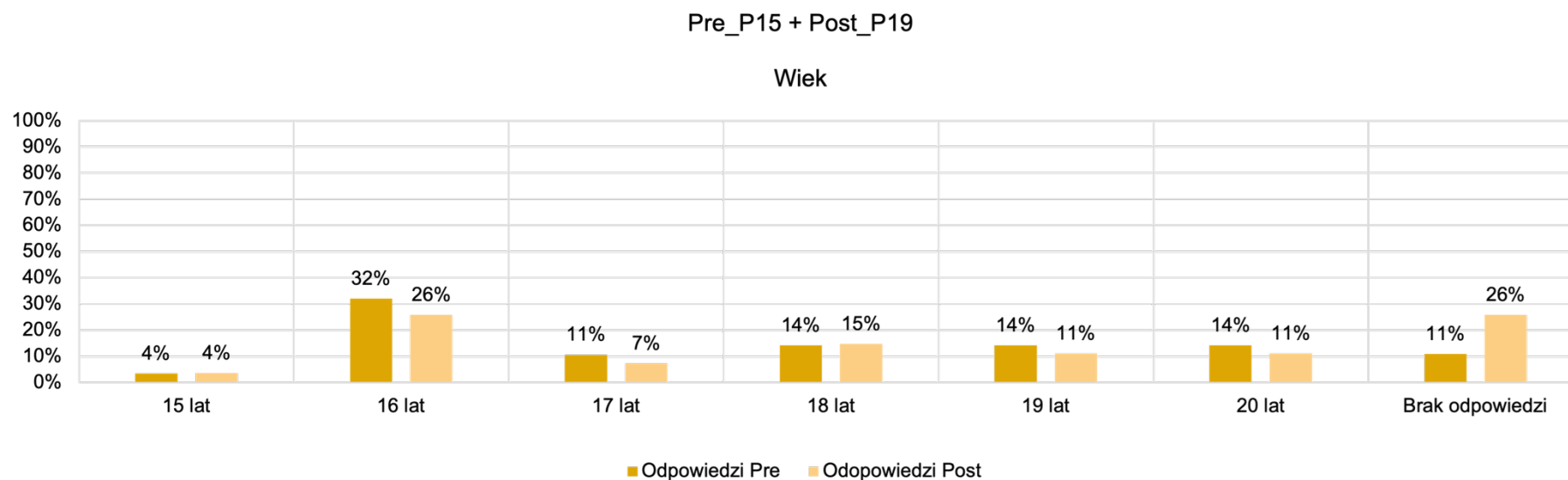
Profil demograficzny

Struktura wiekowa

Pytanie w ankiecie: **Podaj swój rok urodzenia**

Numer pytania: Pre_P15 + Post_P19

Rok urodzenia	Wiek	Odpowiedzi Pre	Odpowiedzi Post
2010	15 lat	1 (3,6%)	1 (3,7%)
2009	16 lat	9 (32,1%)	7 (25,9%)
2008	17 lat	3 (10,7%)	2 (7,4%)
2007	18 lat	4 (14,3%)	4 (14,8%)
2006	19 lat	4 (14,3%)	3 (11,1%)
2005	20 lat	4 (14,3%)	3 (11,1%)
Brak odpowiedzi	Brak odpowiedzi	3 (10,7%)	7 (25,9%)

Wśród respondentów przeważały osoby w wieku 16 lat (kolejno: 32% w pierwszym badaniu i 26% w drugim), a najmniejszą grupę stanowiły osoby wieku lat 15-stu (w obu badaniach 4%). Należy odnotować duży wzrost osób, które nie udzieliły odpowiedzi na pytanie o wiek, tj. z 11% do 26%. To prawdopodobnie ten odsetek odpowiada za spadek udziału osób w wieku 17 lat (11% do 7%), 19 lat (14% do 11%) oraz 20 lat (14% do 11%).

Struktura płci

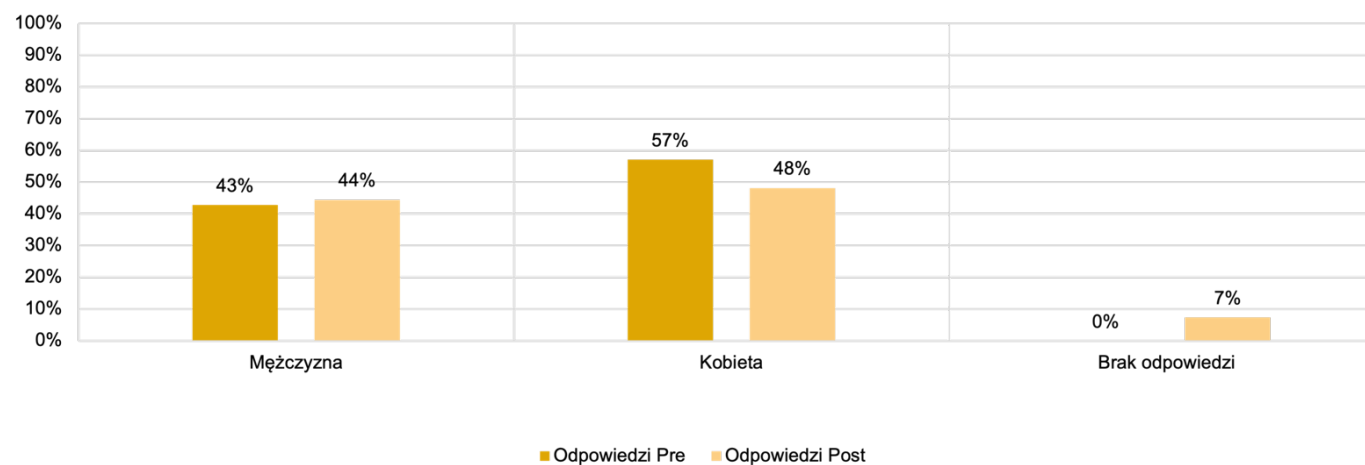
Pytanie w ankiecie: **Podaj swoją płć**

Numer pytania: Pre_P16; Post_P20

Płć	Odpowiedzi Pre	Odpowiedzi Post
Mężczyzna	12 (42,9%)	12 (44,4%)
Kobieta	16 (57,1%)	13 (48,1%)
Brak odpowiedzi	0 (0,0%)	2 (7,4%)

Pre_P16 + Post_P20

Płć

W badaniu Post zanotować można nieznaczny odpływ kobiet (z 57% do 48%). Liczba mężczyzn pozostała bez zmian.

Rodzaj szkoły

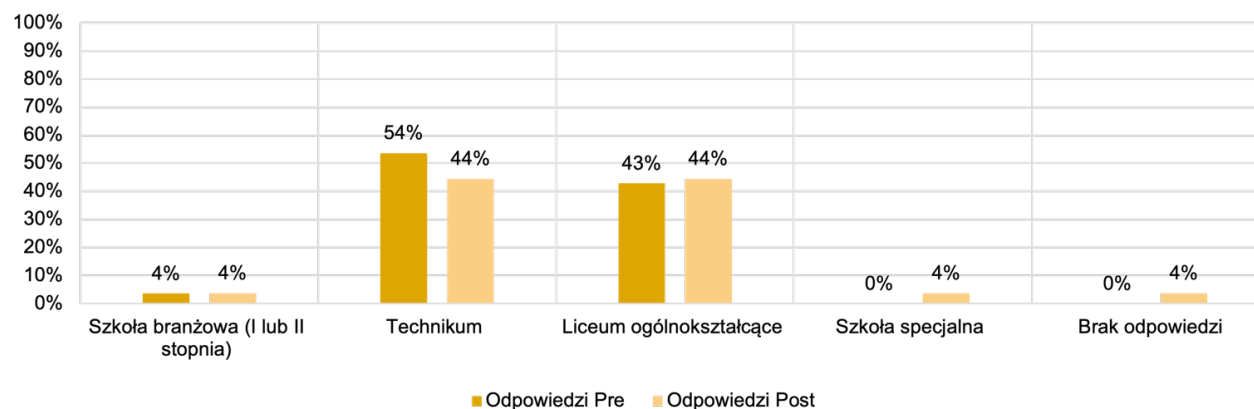
Pytanie w ankiecie: **Do jakiej szkoły uczęszczasz?**

Numer pytania: Pre_P17 + Post_P21

Rodzaj szkoły	Odpowiedzi Pre	Odpowiedzi Post
Szkoła branżowa (I lub II stopnia)	1 (3,6%)	1 (3,7%)
Technikum	15 (53,6%)	12 (44,4%)
Liceum ogólnokształcące	12 (42,9%)	12 (44,4%)
Szkoła specjalna	0 (0,0%)	1 (3,7%)
Brak odpowiedzi	(0,0%)	1 (3,7%)

Pre_P17 + Post_P21

Do jakiej szkoły uczęszczasz?

W badaniu Post nieznacznie spadł odsetek osób uczęszczających do techników (z 54% do 44%). Biorąc pod uwagę liczby rzeczywiste udział pozostałych grup pozostał niemal bez zmian.

Sytuacja zawodowa uczestników

Pytanie ankiety: **Czy poza nauką w szkole, pracujesz zarobkowo?**

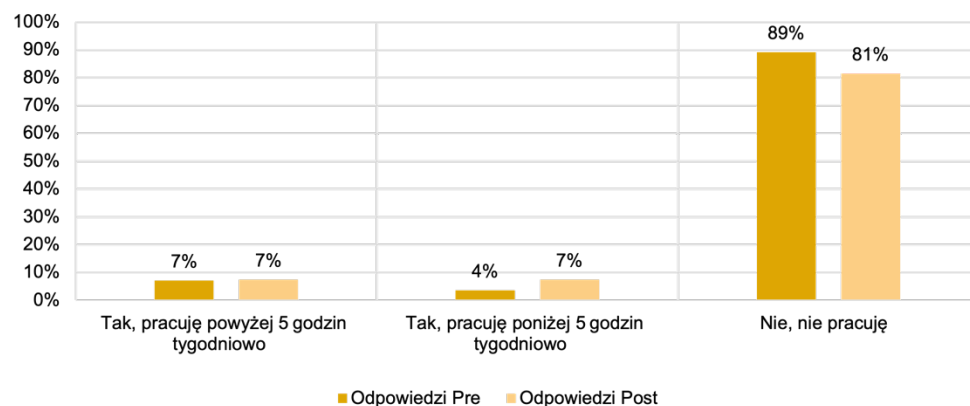
Numer pytania: Pre_P18 + Post_P22

Sytuacja zawodowa uczestników

	Odpowiedzi Pre	Odpowiedzi Post
Tak, pracuję <u>powyżej</u> 5 godzin tygodniowo	2 (7,1%)	2 (7,4%)
Tak, pracuję <u>poniżej</u> 5 godzin tygodniowo	1 (3,6%)	2 (7,4%)
Nie, nie pracuję	25 (89,3%)	22 (81,5%)

Pre_P18 + Post_P22

Czy poza nauką w szkole, pracujesz zarobkowo?

Z badania Pre na badanie Post nieznacznie spadła liczba osób nie podejmujących żadnej pracy (z 89% na 81%), wzrósł natomiast nieznacznie odsetek osób deklarujących pracę poniżej 5 godzin tygodniowo (z 4% na 7%). Odsetek osób deklarujących pracę powyżej 5 godzin tygodniowo pozostał na tym samym poziomie (7%).

Sytuacja materialna uczestników

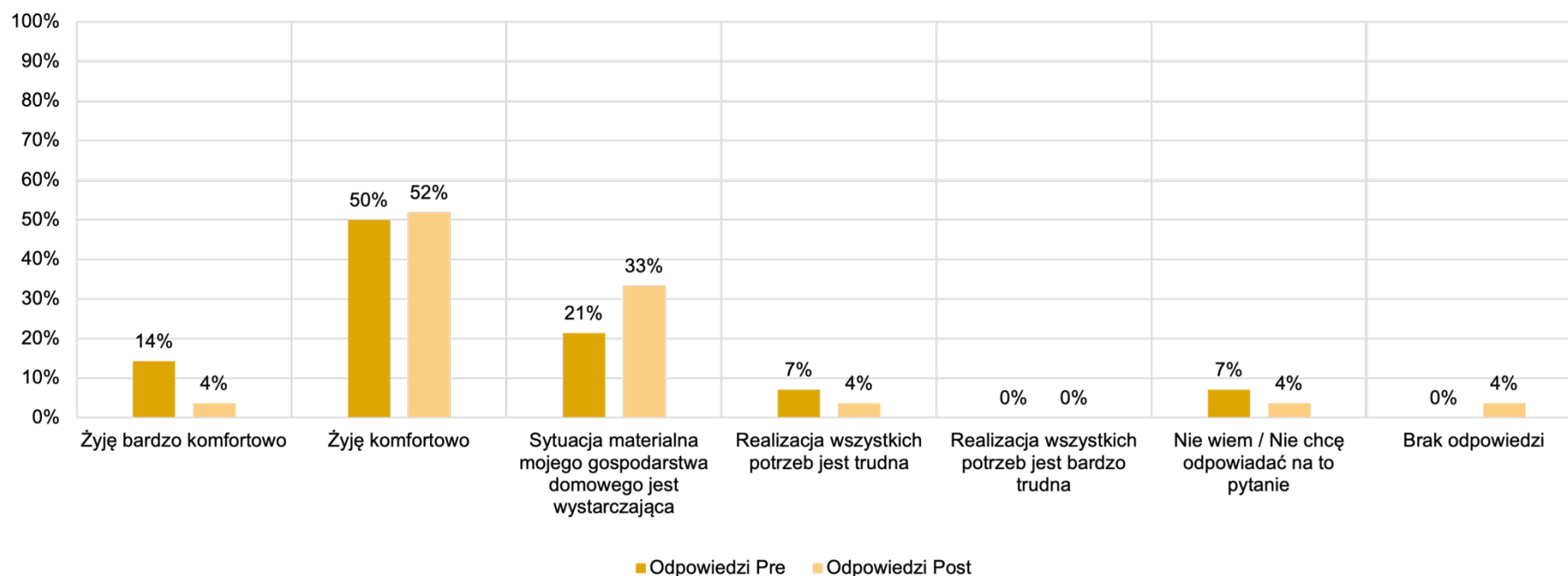
Pytanie ankiety: **Która z poniższych opcji najlepiej opisuje to, jak oceniasz aktualną sytuację materialną swojego gospodarstwa domowego?**

Numer pytania: Pre_P19 + Post_P23

Sytuacja materialna uczestników	Odpowiedzi Pre	Odpowiedzi Post
Żyję bardzo komfortowo	4 (14,3%)	1 (3,7%)
Żyję komfortowo	14 (50,0%)	14 (51,9%)
Sytuacja materialna mojego gospodarstwa domowego jest wystarczająca	6 (21,4%)	9 (33,3%)
Realizacja wszystkich potrzeb jest trudna	2 (7,1%)	1 (3,7%)
Realizacja wszystkich potrzeb jest bardzo trudna	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Nie wiem / Nie chcę odpowiadać na to pytanie	2 (7,1%)	1 (3,7%)
Brak danych	0 (0,0%)	1 (3,7%)

Pre_P19 + Post_P23

Która z poniższych opcji najlepiej opisuje to, jak oceniasz aktualną sytuację materialną swojego gospodarstwa domowego?

Po panelu nieznacznie spadł udział procentowy osób oceniających sytuację swojego gospodarstwa domowego jako trudną z 7% do 4% lub jako bardzo komfortową (z 14% do 4%), na rzecz wartości bliższych przeciętnej tj. osób oceniających swoją sytuację jako komfortową (z 50% do 52%) oraz wystarczającą (z 21% do 33%).

Zespół Badawczy Innowacje Demokratyczne

Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa
Uniwersytet Adama Mickiewicza
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 5
61-614 Poznań
delibdem@amu.edu.pl

